

ABONAMENTUL
 Pe un an . . . 24 Cor.
 Pe un semestru . . . 12 "
 Pe o lună . . . 2 "
 Anul de Duminică
 Pe un an . . . 4 Cor.
 Pentru România și
 America . . . 10 Cor.
 Anul de zi pentru Ro-
 mania și străinătate pe
 un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și ADMINISTRAȚIA
 Dealul Ferencz-utca 20.
 INSERTIUNILE
 se primesc la admitt-
 trafie.
 Mulțumire publice și Loc de-
 schis costă fiecare șir 20 fil.
 Manuscrisurile nu se în-
 poiază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Dificultățile financiare ale „Asociațiunii“.

Dela un vechi membru al ei.

Ori și cine, care va citi raportul comitetului central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român cătră adunarea generală din acest an, va rămâne pe deplin satisfăcut de activitatea zeloasă a acelor, cari sânt puși în fruntea acestei instituțiuni naționale. Indesebi se disting cei doi secretari prin munca lor pricepută, devotată și grea. Te cuprinde unori, citind acest raport bogat în date amănunțite, o adevărată milă, că toate aceste bune și zeloase silințe se opresc și se sparg în urmă într'o picică invingibilă. »Nu sânt bani« este refrenul la toate. Firește, dacă nu sânt bani pentru a-și realiza intențiunile bune și planurile practice, ce altceva s'ar putea face decât rapoarte netezite și îngrijite? Astfel cetitorul dela sine este trimis spre partea financiară, la cifrele seci și neîndurate, cari acoper multe pagini din raportul general și devin lucrul esențial a lui.

Examinând mai de aproape raportul lăconic al casierului, bilanțul, evidența specială a fondurilor și fundațiunilor, și budgetul anual, orientarea nu este tocmai ușoară din cauza formelor birocratice tradiționale, în care sunt învelite și grupate cifrele.

Incercându-ne a da la o parte aceste forme, care ne încurcă vederea, găsim că Asociațiunea dispune de o avere de aproape

un milion de coroane. Cine s'ar mulțumi în cercetările sale numai cu acest rezultat general și ar mai adauge în gândul său că Asociațiunea pe lângă această avere respectabilă mai încasează pe fiecare an încă 15.000 coroane taxe dela membri, cu anevoie va rămânea supt impresia că într'adevăr »nu sânt bani«. Dar milionul acela respectabil, care îl găsim pe hârtie în socoteli este din punct de vedere cultural deja consumat. Din cifra exactă a bilanțului de 932.088 cor. 97 f. s'a clădit edificiul școlii de fete, evaluat la 124.590 cor.; s'a cumpărat mobilierul necesar, introdus la inventar cu 13.000 cor.; s'a clădit palatul Muzeului cu 192.400 cor. și în sfârșit s'au cumpărat două case în strada Șaguna, evaluate la 237.600 cor. Toate aceste dau suma de peste o jumătate milion cor. iar restul averii aparține fundațiunilor cu destinațiuni speciale.

Din punct de vedere financiar clădirea școlii de fete și Palatul Muzeului sânt valori consumate, cari nu numai că nu sânt obiecte ce ar da un venit, ci din contră impun proprietarului sarcini pentru întreținerea lor. Cele două case reprezintă numai o valoare egală cu venitul lor net, care intră în cassa Asociațiunii. Pentru budget averea de 567.600 cor. cu care sumă sânt evaluate realitățile și mobilierul la socoteli, ne alegem deci numai cu chiria anuală de 12.368 cor. Dar nici acest venit nu mai este astăzi disponibil, căci Asociațiunea l-a angajat și pe acesta. Fondul așa zis general, care cuprinde întreaga avere ce nu este

legată prin acte fundamentale de destinațiuni anumite, și cu fondul Muzeului, creat mai în urmă, n'au dispus amândouă împreună de mijloacele suficiente, pentru a deveni proprietarii tuturor realităților și a' făcut, ca toți oamenii în asemenea situațiuni, un împrumut, și anume la cei mai de aproape ai săi — la fondurile și fundațiunile administrate în aceeași cassă și de aceeași mână. Nici că mai încape vre-o îndoială: acest împrumut, care în socotelile din ăst an este introdus cu 59.421 cor. 46 fil., trebuie restituit și strâns de fondul general și al Muzeului, pentru a se putea iarăși separa în regulă averea celorlalte fonduri și a fundațiunilor.

De unde să se facă aceasta restituire și strângere? Numai din unicul venit ce există se poate face: din chiria caselor cumpărate și clădite cu ajutorul acelu împrumut. Înainte de a se face operațiunea strângerei trebuiesc plătite însă din chirie contribuția cătră stat (echivalentul) și celelalte cheltuieli regulate ale caselor (apă, hornar etc.), apoi dobânzile după împrumut cunite fondurilor și fundațiunilor. Culegând toate cifrele, risipite prin diferitele rubrici ale socotelilor, și unindu-le și soldându-le rezultă că rămâne o sarcină reală anuală pentru Asociațiune, supt acest titlu, de 5576 cor. 97 fil., care trebuie acoperită neapărat din suma chiriilor încasate. Ar mai rămânea deci din chirii pentru stingerea datoriei de 59.421 cor. 46 fil. numai o sumă anuală de 6426 cor. 54 fil. Folosind regulat aceasta sumă în scopul menirii ei, Asociați-

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA“.

Sonet.

Se 'ncinse o horă 'n curte la primarul,
 Flăcăi și fete 'n ropot bat pământul;
 S'ardică colbu 'n nouri, îl sboară vântul,
 Când saltă pe călcăle caporalul...

Privind de sus un popă la cuvântul,
 Și 'nchină: Să trăiască ghinărarul!...
 În păhăruțe toarnă cârciumarul,
 Iar preoteasa ride — bat-o sfântul!...

Urcat pe un trunchi notarul dă de veste:
 Că nu-i în țară horă mai jucată;
 Dar nici flăcăi mai mândrii, nici neveste...

Iar un boier nevrând să-și fină rangul,
 Se lasă 'n glas ca 'n vremea de altădată...
 Și joacă-un brâu. Iar cobza-i fine hangul!...

Const. A. Givulescu.

Epilogul congresului.

Reflexiuni sincere.

Atmosfera agitată a orașelului de pe marginea Cibinului s'a liniștit. Membrii congresului răsufală astăzi liberi pela vetrele lor și o pildă amintire a zilelor de zbucium, de abia se mai discută poate, la câte o masă de cafea, ori în fumăria deasă a «Casinelor Române». Orija »zilei de mână« — care își are logica ei numai pentru noi, gazetarii, iar nu și pentru alții, pentru chiaburi de pildă, care numai la ea nu se gândesc, — a pus din nou stăpânire pe ființa acelor, care și uitaseră pentru un moment de nevolle zilnice.

Advocații s'au retras iarăși în »cancelariile« lor, între teancurile de acte, pline de daraveri urite, dar cari aduc bani frumoși; doctorii încep din nou partida lor de »aloc«, până când se vor ivi și pentru ei vremuri mai fericite: vre-o febră tifoidă, vre-o holeră, ori nescăi friguri galbene; — protopopii fac iarăși câte două trei curse din »provință« la oraș, pentru a și saluta prietenii în »cafană« și pentru a ceti »ziarele« unguerești și »nemțăști«; preoții se pun din nou pe gânduri, pentru a afla calea cea mai nemerită la... congruă; dascălii conjugă și declină iarăși, fericirea antecessorilor lor, pe care nu-i mai speria nici un inspector cu prezența lui țanțoșă, cu mutra ala serioasă, scoasă parcă din ghips, și cu amenințările de moarte, în cazul, când mucosul de șase ani, nu va învăța să se scobiască în nas unguerește.

I. P. Sfințitele fețe bisericesti cele cu musca pe... mîtră vor fi și ufat poate de bobârnacul

ce li-l'a dat opinia publică românească insultată, prin fapte nedemne de o cărjă de arhieru și vor fi așteptând înălțarea altor statui, unde să tărăie iarăși în noroi cinstitele noastre odăjdii.

Reprezentanții presei își vor fi lingând buzele după agapa, la care l-a întrunit dorul de băutură și fondurile străine — singurul moment, plăcut, pe care li-l mai amintesc încă serbările dela Sibiu.

Numai cocoanele — vreau să zic doamnele noastre, cu sau fără pălărie la modă — vor păstra încă multă vreme în inima lor și în discuții intime, prin bucătărie, la »biserica« pe la five o'clock uri în vizită de etichete sau de prietenie, icoana marelui congres... voiam să zic bisericesc, fără să mă gândesc, că domniile lor n'au asistat la marea adunare națională ca membre, ci s'au întrunit à parte în congres feminin, — pe galerie, pe promenadă, pe Bretter și în cafenele, unde discută chestiunile la ordinea zilei din punctul lor de vedere.

Și câte chestiuni nu poate discuta o femeie! Câte lucruri în realitate mici, feacuri, cum le-am zice, nu capătă o importanță extraordinară, când sunt puse în gura unei femei! Mici intrigi familiare, zvonuri neînsemnate de căsătorie, gelozii de modă fără importanță, trecute prin inima și mai ales prin aparatul oral al femeii, iau proporții considerabile.

D'aia congresul li-a furnizat pe multă vreme, până departe în epoca carnavalului, pledoariile de toate zilele.

Dar nu despre congresele feminine voiam să vă întrețin.

Scopul acestor șire este, să fixeze pe hârtie

nea deabea după zece ani ar putea să dispună de ea pentru scopuri literare și culturale, și deabea atunci ar ajunge toate fondurile și fundațiunile în situațiunea de-a putea fi separate nu numai pe hârtie ci și în realitate.

Din toate aceste rezultă că Asociațiunea într'adevăr nu dispune liber de nici un alt venit decât taxele anuale, ce plătesc membrii ei.

Însă nici din această sumă, care în anul 1908 a fost de 15250 cor., nu rămâne nici un ban, după ce se acopăr cheltuielile administrațiunii proprii ale Asociațiunii, salariile celor 2 secretari, ale cassierului, oficialului, servitorului, spese de cancelarii și chirie pentru birouri. Dacă s'ar întocmi bugetul după regula viguroasă financiară, nu s'ar mai putea cheltui azi nici un singur ban supt nici un fel de titlu cultural. Nu s'ar mai putea edita revista Transilvania, nu s'ar putea dota cu nimic nici secțiunile literare, nici biblioteca, nici »Agronomul«, nici Muzeul, cu un cuvânt nimic și nimeni, fiindcă nu este disponibilă nici cea mai mică sumă. Dacă comitetul central totuși a menținut aceste pozițiuni în buget și adunarea generală le-a aprobat, soluțiunea financiară prin care pozițiunile au găsit un temel budgetar n'a putut se fie alta, decât că rata anuală destinată pentru strângerea datoriei a fost sustrasă dela destinațiunea ei, și în loc ca să fie vărsată în cassele fodurilor și fundațiunilor creditoare, a trecut din nou — la bugetul venitelor.

Din aceste vr'o câteva date lămuritoare și întemeiate pe cifrele socotelilor publicate, credem a fi stabilit în mod convingător că într'adevăr Asociațiunea »n'are bani«. Mai mult: ea a apucat pe calea ușoratică a împrumutătorilor de consumație, cari în loc să ducă rata la bancă, o cheltuesc. Nu vedem cu toate aceste până acum nici un rău, ce ar fi rezultat din această situațiune financiară șubredă. Bani au fost strânși ca să fie cheltuiți, și au fost cheltuiți pentru

impresiile sincere, ale unuia, care a trăit întreaga epoca congresului numai din rapoartele reci ale gazetelor. Pentru că ori cât de fidele ar fi fost aceste rapoarte, rămâne cert, că simțirea noastră a celor de departe nu ne a putut-o încălzi și n'am putut fi părtași la agitația sufletească a celor de pe băncile salei.

Cu o leacă de fantazie mi-am format icoana, foarte apropiată de realitate: Pe un soclu înalt răzimat în scaunul prezidial figura simpatică — de ce nu pot zice măreață? — a octogenarului șef al bisericii noastre răsăritene, cu ochiul stins, cu privirea ascunsă, iar nu limpede și scrutătoare ca a unui Șaguna, smerit ca în fața judecății lumesti, unde apare nu ca îndrumător isteț al trebilor noastre, nu ca paznic credincios al tradițiilor neamului și al comorilor lui sufletești, nu ca judecător, dătător de pilde mari, ci ca un suflet mic, încărcat de toate păcatele vremurilor ăstora pline de corupții.

În dreapta I. P. S. Sale o altă față bisericască, — al cărui trecut rămâne închis între zidurile unui birou consistorial, al cărui prezent e pătat cu cele mai rușinoase fapte, de care nu s'a făcut vinovat nici un arhieru român, din cele mai îndepărtate timpuri, iar viitorul căruia, se va sfârși cum va închide ochii, peatra mormântului lui neslobozind nici o amintire, — fața asta bisericască zic, pare o notă discordantă, ceva străin, în concertul acesta atât de românesc al vieții noastre sufletești.

Privit cu neîncredere de toată lumea, pus alături de pleava de supraveghetori ai guvernelor

seopuri mari și frumoase, de care se folosesc și se bucură toți românii.

Vorba este ce facem de aici înainte? Căci în această situațiune este peste puțină a da înainte, nici a ne menține. Toate problemele se concentrează într'una singură și principală: cum se poate strânge datoria de 50.000 cor., care apasă greu bugetul și oprește în loc orice dezvoltare a activității Asociațiunii? Cei doi harnici și zeloși secretari ai ei, și mulți alții cari se gândesc la progres, trebuie să se poticnească în pornirile lor, dacă chestiunea financiară rămâne neresolvată. Ne apropiem de iubelul de 50 ani al Asociațiunii; este o datorință și mai mult ca să ne aranjăm afacerile bănești așa, ca să putem intra în a doua jumătate a veacului cu noi speranțe în viitor. Inițiativa aranjamentului nu o poate lua nimeni altcineva decât însuși comitetul central, care în sfârșit este și creatorul situațiunii de astăzi. Datorința lui este a discuta din toate punctele de vedere chestiunea, a căuta după modurile de deslegare și a face adunării generale propuneri practice pentru încetarea unei situațiuni, care numai în mod trecător poate fi suportată și îngăduită.

Agitațiile electorale în Bosnia. Ieri a avut loc în Saraiievo alegerea bărbaților de încredere ai partidului radical sârbesc, cari sânt în acelaș timp candidații partidului pentru dieta provincială. Au fost aleși doi preoți, doi comercianți și un țaran. Partidele mohametane au hotărât să se abțină dela orice agitațiuni și lucrări de organizare până după publicarea statutului provincial. După intrarea în vigoare a statutului însă turcii vor porni o întinsă agitație pentru a cuceri un număr de mandate de deputat.

Budgetul Austriei. Ni-se telegrafiază din Viena că în ședința de azi a camerei austriace ministrul de finanțe austriac Bilinski a prezentat proiectul bugetului pe anul viitor. Suma necesităților e de 2,691,499.477 de cor. și la încasări găsim suma de 2,649,456.741 de cor. Budgetul are deci un deficit de 42,042,736 de cor. Pentru a face față deficitului, ministrul finanțelor

ungurești, tratat, nu cu indiferența, ce o dai unui om fără importanță, dar cu răceala, ce îți înlănțuie inima, numai în fața unor persoane, desguștătoare și plicticoase, așa îmi închipui eu situațiunea episcopului din Arad la serbările naționale dela Sibiu.

Fi-va un îndem pentru P. S. S. memorabilele pășanii din săptămânile trecute, de a reprezenta, măcar de aci înainte adevăratele interese ale neamului, nu știu, va înțelege însă, că mitra arhierască nu poate fi confundată cu un »tollas kalap« și nici serioasa reverență preoțească cu fantasticul »disz-magyar«.

Printre vedeniile astea atât de nepotrivite cu firea noastră curată, cu dragostea noastră, pentru tot ce e românesc, răzbește icoana măreață a cărturarilor noștri, moștenitorii falnici ai virtuților strămoșești.

Preoți, învățători, profesori, advocați, medici, slujbași de ai institutelor noastre, tot ce am putut să ne creștem în decursul vremilor ăstora de persecuție, defilează înaintea închipuirii mele, privind cu mândrie roadele unui trecut sbuciumat, ce e drept, dar reprezentat prin oameni de valoare.

Îi văd ridicându-și glasul împotriva vrăjmașilor interni ai ființei noastre, înfierând ce e rău și proslăvind ce e bine, și ducând pe umerii lor grijile unui neam întreg.

Așa-mi închipui eu icoana statului național dela Sibiu.

Dar pentru că am spus dela început, că vreau să fiu sincer, să mi-se îngăduie încă unele re-

proiectează urcarea impozitului pe succesiuni cu 10 milioane, a impozitului pe rachi cu 16 milioane, pe dividende cu 15 milioane, și un impozit pe apele minerale cu 4 milioane.

Românii din Făgăraș împotriva prefectului comitatului. Se anunță din Făgăraș: Membrii români ai comisiunii administrative a comitatului în frunte cu d. Nicolae Șerban, deputatul național au trimis ieri prefectului de Făgăraș, Iosif Széll următoarea scrisoare:

Domnule Prefect, Când acum patru ani, noi românii v'am ales ca om încă de tot tânăr de protonotar, am făcut-o în credința, că vă veți da silința a menține pacea și armonia atât în comitat cât și între români. Nu mult după aceea Majestatea Sa v-a numit de prefect al comitatului. Poporul român din comitat a salutat cu dragoste această numire și v-a primit cu brațe deschise. Durere însă, că după doi ani împliniți în scaunul prefecturii, în loc de a continua politica păcii inaugurată de predecesorul d-voastră, ați izbutit a o turbura cu desăvârșire. Din motivul acesta, noi subscrișii, nu mai sântem în poziție de a conlucra în comisiunea administrativă cu d-voastră, și vă rugăm să binevoiți a aduce la cunoștință atât comisiunii cât și congregației demisla noastră din comisie. Primiți, etc. (Urmează iscăliturile).

Intrevederea dela Racconigi.

Podul dela întreita alianță la întreita »entente« ?

Intrevederea dela Racconigi a stârnit pe o clipă îngrijirile Austriei și Germaniei. Ce interes putea să lege două țări atât de depărtate una de alta ca Italia și Rusia, decât interesul vrăjmașiei comune contra Austriei? — se întrebau cercurile oficiale din Viena și Berlin. Conflictul austro-rus de astă iarnă, deși înlăturat își va prelungi încă multă vreme umbra sa asupra relațiilor diplomatice din Europa, și va continua în forma unei realități între puterile aceste. Italia încă are motive de ostilitate cu Austria, chestia Trentinului și Triestului, apoi rivalitatea în Balcan. Alianța dintre ea și Austria se știe prea bine că e o formă torțată, merită mai mult să împie-

flexii nevinovate, care-și au totuși valoarea lor netăgăduită.

Când scriu aceste șire îmi cade supt ochi o pagină din »Țara Noastră«, care conține un proiect de rezoluțiune sau cum îi zice autorul *proiect ghe rezoluțiunye*, la care trebuie să mă opresc puțin.

E un adevăr crud, pe care confratele din Sibiu îl aruncă supt o formă glumeață în fața majorității membrilor congresului.

Câți dintre intelectualii noștri își dau seamă de urîțenia dialectului românesc, care-l vorbesc? Câți dintre ei au ambiția să-și formeze o limbă curată, să elimineze din ea neologismele și formele sălbatice introduse prin us în timpul mai nou, în epoca asta tristă a maghiarizării, pentru că moșii noștri, deși nu aveau limba literară formată de astăzi, vorbeau totuși cu mult mai curat românește.

Câți dintre ei recunosc cel puțin, că limba ce-o vorbesc nu se potrivește cu gradul de cultură, cu care le place să se falească?

Intrebări zadarnice. — Adevărul rămâne acelaș, că inteligența noastră va gândi totdeauna românește, dar va vorbi cu mai multă predilecție și mai corect ungurește.

Iată de ce congresele noastre, și orice adunări, în care e necesară o rațiunea românească, vor prezenta ca formă cea mai detestabilă icoană și vor acorda cel mai potrivit material pentru stilizări umoristice.

dice un război între cele două state, decât espresia bunelor relații.

Pentru aceea întrevăderea dela Raccogni a stârnit gelozia Austriei și Germaniei. Ele credeau că un complot, o conspirație se va pune la cale aici împotriva întregii alianțe; Rusia și Italia își dau mâna pentru a cercui și mai mult Germania și Austria în cercul de fer al vrășmașilor ce le înconjură. Interpretarea asta pare a fi fost însă greșită. Interesele comune dintre Italia și Rusia nu se îndreaptă împotriva Austriei ci, cum spune un bărbat de stat italian, întrevăderea are ca scop de a stabili o conduită unitară în Balcan. În felul acesta prietenia celor două state nu ar distruge întreita alianță și «entente», ci ar fi un pod de trecere, care ar stabili legătura dintre cele două grupări de mari puteri din Europa și ar fi o nouă garanție a păcii.

Viitorul va trebui să adeverească însă interpretarea asta.

Toastele dela Raccogni.

Duminecă seara a avut loc un dineu în sala de solemnități a castelului din Raccogni. La masă au ocupat locurile, în frunte Țarul Nicolae și regele Vittorio Emanuele, iar în dreptul lor prințul de Genua. La dreapta Țarului ședea regina Elena, prințul de Abruzzi, principesa de Abruzzi, baronul Fredericks, primul ministru Giolitti, colonelul Massolov, generalul Poncia Vegea. La stînga regelui Vittorio Emanuele ședea principesa Letizia, prințul de Udine, ministrii Isvolski și Tittoni, ambasadorul Italiei în Petersburg Melegari, etc.

Regele Italiei a rostit primul toast, zicînd următoarele:

«Malestate, Te salut cu bucurie ca oaspe al meu și al Italiei, căci vizita Maiestății Tale e întărirea sincerei prietenii și a tendințelor comune cari leagă patria, guvernele și țările noastre. Comunitatea intereselor și a simpatiei; la a căror înolre a contribuit așa de mult însufleșirea pentru jertfa de sine a bravilor marinari ruși; cu ocazia ultimei noastre nenorociri, au înfrunțat apropierea cât mai mare a Rusiei de Italia. Poporul rus și italian știu să se respecte unul pe altul și guvernele noastre au dat espresie acestui respect reciproc, prin acțiunea dezvoltată, mână în mână cu celelalte state, în interesul păcii. Am deplină încredere în M. Tale, căci amândoi am putut munci pentru asigurarea păcii popoarelor noastre. Îți mulțumesc sincer pentru vizita Maiestății Tale și îmi exprim totodată părerea de rău că alături de M. Tale nu pot vedea și pe soția M. Tale pentru a cărei însănătoșare am cele mai calde dorinți. Îmi închin păharul pentru sănătatea M. Tale, pentru mărirea guvernului Tău, pentru prosperarea MM. LL. Țarinele Maria și Alexandra Feodorovna, deasemenea pentru întreaga familie a M. Tale și pentru strălucirea și înflorirea Rusiei.»

Muzica a intonat imnul rusesc iar Țarul Neculai II a răspuns prin următorul toast, spus în limba franceză:

— M'a impresionat sincer bunăvoința cu care M. Tale m'ai salutat adineori. Venind în fermecătoarea țară a M. Tale mi-am realizat o dorință care mă stăpânește de multă vreme.

Îmi pare foarte rău că motive sanitare n'au permis Țarinei să facem această călătorie împreună, ca și ea să își poată mulțumi pentru vizita cu care prea grațios ai

binevoit să ne onorezi în Peterhof și despre care păstrăm cele mai plăcute amintiri. Primirea arhicordială cu care am fost primit în Italia, corespunde sincerei pretenii și concepției intereselor comune totodată, cari leagă patria, guvernele și țările noastre de o altă. Via compătimire ce a probat Rusia față de Italia cu ocazia ultimei catastrofe și ecoul ce a trezit aceasta în Italia, e cea mai puternică garanță pentru simpatia crescândă dintre popoarele noastre. Sînt ferm convins că guvernele noastre vor cultiva această simpatie comună și prin conlucrare continuă și plină de încredere, vor servi nu numai apropierei dintre cele două țări — fapt care corespunde intereselor lor — ci și păcii universale. Sînt deosebit de fericit că pot fi față chiar la aniversarea căsătoriei M. Tale și urez M. Tale sănătate, deasemenea MM. LL. Reginei Elena și Margareta și întregii familii regale, și golesc paharul pentru mărirea și înflorirea acelei țări, de a cărei ospitalitate mă împărtășesc acum.

Muzica a intonat imnul italian. Toastele au fost ascultate de toți oaspeții în picioare. După banchetul de gală MM. LL. au ținut un scurt cerc, după aceea împreună cu ducii și ducesele și ministri au trecut în sala festivă a castelului, unde a avut loc un concert, la care și-au dat concursul cei mai străluciți artiști, între cari și Mascagni. După concert MM. LL. au chemat artiștii și artistele ca să le arate espresia recunoștinței Majestăților Lor.

Ecoul întrevăderii dela Raccogni în presa europeană.

«Novoje Vremja» din Petersburg, organul aspirațiilor panslaviste scrie în legătură cu întrevăderea dela Raccogni un articol îndreptat împotriva triplei alianțe și în special împotriva monarhiei noastre:

Germania — zice «N. V.» — a neglijat prea mult de dragul Austro-Ungariei, pe aliata sa Italia. Isvolski ar putea acum să spargă ușor tripla alianță, dacă ar urmări o politică, a cărei țintă să fie reunirea tuturor slavilor din Europa, deci și a celor de supt stăpînirea habsburgică, într-o alianță. O astfel de alianță, mult mai curînd decît s'ar crede, ar avea succese surprinzătoare și un rezultat firesc al ei ar fi dismembrarea triplei alianțe și în consecință atașarea Italiei către Rusia.

Ziarul «Birsevija Viedemosti», un alt organ panslavist de frunte, atinge cu acest prilej strune mai dozoale. Acest ziar crede că în jurul întrevăderii dela Raccogni planează o atmosferă de pace și că acolo nu s'a avut în vedere decît menținerea statului quo în Balcani. Italia și Rusia au interese correlative în Balcani și o acțiune unitară a lor nu va turbura sferele de interese ale Austro-Ungariei.

«Deși — încheie numitul ziar — în răsăritul depărtat se îngîmădesc nori amenințatori, întîlnirea dela Raccogni a creat un puternic agent pacific.»

Ziarele franceze, între altele «Eclair» și «Echo de Paris» atribue evenimentului diplomatic dela Raccogni o însemnătate mai mult în ce privește interesele reciproce ale Rusiei și Italiei în Balcani.

«Wiener. Allgemeine Zeitung» crede că în constătuirea dintre Isvolski și Tittoni s'au atins numai chestiunile din Balcani, atrăgîndu-se în sfera tratativelor și interesele Muntenegrului și ale Greciei!

«Daily Telegr.» din Londra spune că întrevăderea a deșteptat îngrijorări în cercurile dela Constantinopol. Poarta crede că la Raccogni s'a stabilit și o acțiune comună în chestiunea cretană. Intre Constantinopol, Roma, Paris și Londra se urmează de prezent un schimb de telegrame de mare importanță.

După toate semnele deci în dosul întrevăderii dela Raccogni se prepară mari evenimente diplomatice, a a căror importanță crește mult în urma împrejurării că peste trei ani, în 1912, tripla-alianță trebuie încheiată din nou.

Pînă la acest termen atitudinea șovăitoare a Italiei va trebui deci să se lămurească.

Solemnitățile dela Bacău și Focșani.

Duminecă au avut loc în Bacău și Focșani mari solemnități, cu prilejul punerii pietrei fundamentale a lucrărilor de alimentare a orașului Bacău cu apă și a aniversării a 25 de ani dela fondarea fabricei de hîrtie Letea din Bacău și desvălirea busturilor lui I. C. Brătianu și C. Porumbaru, întemeietorii fabricei de hîrtie Letea.

Au azistat la aceste serbări d. prim-ministru I. C. Brătianu, d. Djuvara, ministrul industriei și al comerțului, și d. Morțun, ministrul lucrărilor publice, însoțiți de numeroși senatori și deputați și alte persoane de distincțiune.

La opt și jumătate d. n.ii miniștrii și cetățenii din Bacău s'au dus la punctul Gherăești unde sînt captate izvoarele pentru alimentarea orașului cu apă.

Aci s'a oficiat un serviciu divin.

D. primar Sachelarie a rostit o cuvîntare arătînd satisfacția pe care o simt iocitorii pentru realizarea lucrărilor de alimentare a orașului cu apă și a canalizării.

Un oraș cu 24 kilometri de alimentare cu apă și 10 kilometri de canalizări poate ocupa un loc de frunte printre orașele țării.

I-a răspuns d. prim-ministru I. C. Brătianu.

Apoi se citește actul comemorativ care se iscălește de persoanele prezente și se îngroapă cu peatra fundamentală. De aci d. n.ii miniștrii pornesc în automobile către fabrica Letea, iar publicul pornește cu un tren special.

Aici a urmat desvălirea busturilor lui I. C. Brătianu și C. Porumbaru, turnate în bronz de Teodorescu, lucrător la această fabrică, iar sculpturile sunt tăiate în piatra care a servit ca pedestal primei mașini din această fabrică.

Pe bustul lui I. C. Brătianu se află următoarea inscripție: «Lui I. C. Brătianu întemeietorul industriei române personalul și lucrătorii recunoscători al fabricii.»

Pe celalalt bust inscripția: Lui C. Porumbaru fondatorul Societății Letea, din partea lucrătorilor și personalul recunoscător.

Preoții oficiază un serviciu divin.

D. D. Carp președintele consiliului de administrație al fabricii face istoricul fabricii arătînd, munca depusă de C. Porumbaru la fondarea fabricii și protecția acordată acestuia de marele I. C. Brătianu pentru prosperitatea fabricii.

Arată modul cum conduc fabrica dnii Dinu Brătianu și Radu Porumbaru, laudînd activitatea și priceperea acestora.

La orele 12 a avut loc în sala de teatru a bazarului fabricii un mare banchet, la care au participat cei trei domni miniștrii și 150 invitați. Primul toast a fost ridicat de dl Radu Porumbaru activul administrator al fabricii, care urează bunăvenire celor care au azistat la această sărbătoare a hîrtiei, a luminei și civilizației, căci nimic nu contribuie la desvolarea intelectuală a popoarelor ca hîrtia.

D. A. Djuvara, ministrul industriei răspunde în numele guvernului și spune că d. Radu Porumbaru este una din cele mai frumoase expresii ale muncii naționale.

Ținutul acesta a spus d. sa, e cel mai bogat în stabilimente naționale printre care fabrica de hîrtie Letea strălucește ca un far.

Această fabrică își datorește existența lui I. C. Brătianu care a fost căpitanul de conducere, și lui C. Porumbaru, care a avut rolul de soldat și cari au fost azi sărbătoriți prin ridicarea celor două busturi din curtea fabricii Letea.

După aceea d. Djuvara analizează raportul dintre industrie și comerț. Spune că este o mare greșeală părerea acelor cari cred că România

Institut de spălat și curățire a lui
NAGY KÁROLY
în Cluj-Kolozsvár, Malom utca 4.

Primește pentru spălat și curățit tot felul de albituri bărbătești și femelești, dantele, perdele etc. Se fac albe ca zăpada și lucii ca oglinda. Comandele din provincă se execută prompt, și cu deosebită îngrijire la pachetare, se spedează franco. Se asigură manipulara conștiincioasă, executare grabnică și punctuală.

trebuie să rămână o țară agricolă. Din contră bogăția noastră națională are nevoie de cooperarea agriculturii cu industria, care cooperare ne poate asigura o mai mare bogăție și o pașnică dezvoltare socială. Acest lucru l-a înțeles marele I. C. Brătianu, dând toată protecția sa dezvoltării industriale naționale.

D. Djuvara termină, făcând o călduroasă apologie lui I. C. Brătianu, relevând marile lui calități de om de stat și spunând că, chiar și acei cari în timpul vieții lui l-au combătut, — cum este d-sa, — simte o mare satisfacție să facă acest act de gloriificare a dispărutului.

Cu trenul de 2 și jumătate d-nii miniștri și asistența au plecat cu automobile la Focșani, spre a asista la punerea pietrei fundamentale a palatului justiției și a Teatrului maior G. Pastia, unde li-s'a făcut o strălucită primire. Orașul era în plină serbătoare. În vederea acestor solemnități sosise aici și d. Toma Stelian, ministrul justiției.

La actul solemn al așezării pietrei fundamentale a luat cuvântul d. ministru de justiție mulțumind inițiatorilor ridicării palatului.

Seara s'a dat un banchet de 300 tacâmuri la care președintele consiliului d. I. C. Brătianu a rostit în mijlocul unei vii animații următorul toast:

Sint 8 zile, spune d-sa, decând am asistat la unul din cele mai mărețe acte pe care le-a înscris istoria noastră contemporană. Acum 8 zile M. S. Regele Carol a ridicat la rangul de sublocotenent pe prințul Carol, pronunțând cu aceasta ocazie un măreț discurs. Prin acest act toți românii și-au dat seama că de azi încolo s'a realizat unul din visurile cele mai scumpe ale generației trecute, unul din idealurile cele mai mari pe cari le-a urmărit neamul românesc de-alungul istoriei. Prin acest act am scăpat de mizeriile cari au apăsât pe strămoșii nostri. Asigurând continuitatea dinastiei românești s'a asigurat continuitatea neamului românesc.

Cu acest prilej M. S. Regele a pronunțat un însemnat discurs în care a rezumat un întreg program de viață cetățenească. M. S. Regele a spus că nu pot fi drepturi fără datorii. În acest principiu stă taina izbânzii tuturor actelor M. S. precum și a statorniciei dinastiei sale în țara noastră.

Din acest discurs rezultă că M. S. nu este numai simbolul Statului românesc, către care trebuie să concureze toate aspirațiile și voința poporului român, ci este și o mare pildă ce se dă țării și poporului.

Luând și a doua oară cuvântul d. Brăteanu a spus:

Opera care o facem noi o maștenim dela strămoși și o transmitem. Opera noastră se poate rezuma în: 1) Dezvoltarea forțelor naționale; 2) Apropierea socială; 3) Dreptate și muncă.

Continuând dl Brătianu a spus că trebuie să recunoaștem că dezvoltarea noastră a apucat pe o cale bună. Această dezvoltare are nevoie de liniștea internă, pe care o găsim în încrederea țării în partidul liberal. Nu cred să existe cineva care să aibă nevoie de a turbura această liniște.

Banchetul s'a încheiat la ora 11 și jumătate. D. Brătianu și ceilalți domni Miniștrii au plecat cu trenul la 12.20 spre Galați, spre a asista la congresul băncilor populare.

O știre falsă și tendențioasă.

Ni-se scrie din Budapesta: Acum, când episcopia Caransebeșului e pentru a 3-a oară vacantă, contrar tuturor dispozițiilor legale și canonice, se pare că și preacuviosul protosincel Ghenadie Bogoevici ar vrea să se laude cu o ispravă...

Numai așa ne putem explica circulațiunea prin toate gazetele noastre a unei știri, care atribue, pe nedrept P. Cuvioșiei Sale, meritul de a fi descoperit mormântul Anastasiei Șaguna. P. C. Sa a întârziat tocmai un an de zile cu această descoperire, pe care din inițiativa profesorului Dr. I. Lupaș, biograful lui Șaguna, și după indicațiile părintelui G. Murnu din Budapesta, o săvârșiră câțiva studenți universitari în toamna anului 1908, după cercetări mai îndelungate. Rugați de profesorul Lupaș, acești studenți au ieșit apoi în cimiterul Kerepesi cu un aparat fotografic și au trimis pentru biografia, ce era în preparație, 3 fotografii: una cu întreaga cripta lui Grabovszky și a doua numai cu crucea Anastasiei Șaguna, care poartă această inscripție:

MULT IUBITEI
SALE MAME
ANASTASIA
PREA PREȚUITULUI SĂU FRATE
BRETA
ȘI DULCEI SALE SORI
ECATERINA
RĂDICĂ MONUMENTUL ACESTA
ANDREIU ȘAGUNA
EPISCOPUL ARDEALULUI
1849

Cu mirare vedem, că aceste fotografii lipsesc din cartea dlui Dr. Lupaș, ceace nu ne putem explica altcum, decât că nu-i vor fi sosit la vreme, sau nu vor fi fost destul de clare spre a se putea face clișeele necesare după ele.

Așadară acesta e adevărul, privitor la descoperirea mormântului Anastasiei Șaguna. Pot mărturisi acest adevăr și părintele Murnu din Budapesta și dl profesor Dr. Lupaș din Sibiu. Ș-am dori ca să avem din partea dâșilor o declarație publică în acest caz. Nu de alta, ci numai ca să vadă lumea, de ce mijloace uzează un «preacuvios» aspirant, trimbițându-și prin ziare merite, pe cari nu le are... De altcum dela șeful său, care l-a avansat fără nici un merit pe scara lui Iacob în sus, până la treapta de »a 3-a persoană în biserică«, ar putea ști, că fără nici un merit se poate ajunge astăzi, durere, în cele mai înalte situații, mai lesne decât cu merite...

Atât!

Un student universitar.

Din România.

În onoarea lui Blériot. Mercuri seara, 14 Octomvrie c. are loc la Circul Sîdoli o mare reprezentație de gală, organizată de un grup de admiratori, în onoarea aviatorului Blériot.

Surprize senzaționale se vor produce la această reprezentație.

Biletele s'au pus în vânzare la Jean Feder și la Magazinul Conservatorului.

Noul pod peste Dunăre. D-nii general Maior A. Nazlumoff, șeful marelui stat-major bulgar, și B. Morfoff, directorul general al căilor ferate

bulgare și G. Lazaroff, inginer director al serviciului de construcțiuni, membrii în comisiunea mixtă pentru studiarea construcțiunei unui pod pe Dunăre între România și Bulgaria, au intrat ieri în țară prin Giurgiu. Tot ieri a intrat în România prin Calafat, d. S. Sarafof, deputat, fost director general al căilor ferate, care vine în acelaș scop.

Manifestații pentru Ferrer. Se anunță din Iași: D. Dr. C. Tiron, profesor la facultatea de medicină din localitate, a înapoiat consulului francez din Iași care este reprezentantul guvernului spaniol în localitate, decorațiunea spaniolă: »Ordinul Don Carlos III« ce i-s'a oferit în anul 1898, cu ocazia congresului de igienă din Madrid la care d sa a participat ca delegat din partea statului român.

În Ploiești s'a ținut o întrunire la care au participat peste o mie de inși, protestând împotriva asasinatului lui Ferrer.

Educațiunea fizică a maselor.

— Conferința dlui I. Slavici. —

Liga contra tuberculozei, sifilisului și a alcoolismului și-a reincept erii activitatea, prin inaugurarea unor serii de conferințe sociale și educative, care se vor ține în fiecare Duminică în sediul Ligei, în fața elevilor de școală.

D. Ion Slavici, membru al Academiei Române, președinte al Ligei Culturale, secția București și membru în comitetul Ligei contra tuberculozei, a vorbit elevilor celor două clase superioare a școlii pentru învățătura poporului român, despre educațiunea fizică a maselor.

D. Ion Slavici, după ce a arătat scopul urmărit de Liga contra tuberculozei, prin aceste conferințe face definiția cuvintelor de »cultură« și »educație« și arată că prin educație se înțelege obținerea fiecărui individ de a se apăra și a se îngriji singur de sănătatea sa.

Liga contra tuberculozei a sifilisului și alcoolismului face aci, de trei ori pe săptămână, educațiunea fizică a maselor.

Doctorul Ligei, d. Mitulescu pe lângă asistența medicală gratuită ce o dă la sute de persoane în zilele de consultațiuni gratuite, mai învață pe fiecare din bolnavi și modul cum trebuie să se păzească de boalele populare.

Educațiunea — zice conferențiarul — chiar dacă numai în ea s'ar rezuma activitatea Ligei, este încă un foarte mare bine ce se aduce societății.

Tuberculoza este o boală periculoasă și molișitoare și dacă cei atinși de această boală vor avea educațiunea necesară, ei vor fi cu mult mai puțin periculoși, și lor și societății.

Educațiunea maselor în primul rând este necesară în lupta contra tuturor relelor sociale. Făcând educațiunea maselor și îngrijind de o educațiune bună a tinerilor generațiuni, vom putea spera numai la reușita combatere a tuturor boalelor și a tuturor relelor ce stăpânesc viața omească. D. I. Slavici, aduce apoi numărătoase exemple comparative, prin care demonstrează importanța educațiunei fizice și influența pe care o are dânsa asupra vieții individului.

Frumoasa și instructiva conferință a dlui I. Slavici a fost sgomotos aplaudată de întreaga asistență.

După d. Slavici, a vorbit d. I. Mitulescu, secretarul general al Ligei, despre pericolul boalelor venerice.

D. Dr. Mitulescu a descris în termeni generali diferitele boale venerice, arătând totodată și pericolul enorm ce ele, prezintă pentru individ și pentru societate.

D. Dr. Mitulescu după ce a dat mai multe sfaturi profilactice, a încheiat interesantele sale amănunte, atrăgând atențiunea viitorilor învățători la sate, asupra unele credințe greșite și cu totul în contradicție cu igiena, pe cari le hănesc țărani, despre aceste boli.

Dudás Sándor

cojocari în
Kolozsvár, strada Unio Nr. 12.

Pregătește tot felul de articoli aparținători acestei brange, în preț favorabil precum: Bitușe de călătorie, tocuri pentru picioare, lânării, cojoace pentru bărbați și femei, după modele franceze și engleze, colliere, manșoane, etc. Mare depozit de covoare de lână. Cumpăr tot soiul de blănării de vânat.

După terminarea cuvântării dlui dr. elevii au vizitat muzeul Institutului, unde se află expuse pe lângă număroase tablouri reprezentând pericolele boalelor populare, și foarte multe mulage, în ceață.

Consiliul de mâine.

Criza.

Arad, 26 Oct.

Mâine se vor întruni în consiliu, probabil pentru ultima oară, paznicii intereselor oligarhiei ungurești. După toate semnele consiliul va fi de scurtă durată, după ce în restimpul dela consiliul de coroană și până azi, nici nu s'a încercat măcar o apropiere între punctele de vedere ale membrilor cabinetului. Cu atât mai puțin s'a încercat o aplanare a divergențelor principiare între partidele 67-iste și kossuthiști. Situația partidelor ungurești astfel prezintă un stadiu și mai înaintat al procesului de descompunere ce s'a declarat în memorabila ședință a camerei din 28 Septemvrie și vrajba în sânul partidelor s'a urcat la un diapason atât de înalt, încât o cooperare, nu între partidele cu tradiții de dușmănie, ci nici chiar între fracțiunile din sânul aceluiași partid pare a fi exclusă.

Despre o reunire a elementelor cari formaseră coaliția nici nu se mai vorbește serios, coaliția a încetat de a mai fi cândva agentul precumpănitor al vieții politice în Ungaria. Un partid ce s'ar închegea ca majoritate din aderenții de până acum ai lui Andrassy, din populari și din elementele mai temperate ale partidului kossuthist, pare de asemenea a avea puține șorți de realizare.

În zilele din urmă în cercurile constituționaliste și în presa devotată acestor cercuri s'a lansat ideea unui partid de »cooperare«, ideea însă se vede a fi fost părăsită după ce nu se mai face nici o amintire de ea și după ce nici un semn n'a tradat că în interesul realizării ar fi avut loc tratative între șefii de partide. Partidul »cooperării« era contemplat ca având o menire provizorie, până după restabilirea stărilor normale în politică, când apoi el s'ar fi desfăcut în elementele sale constitutive, recâștigându-și fiecare partid libertatea programului său.

Un fenomen interesant prezintă îndeosebi blocul kossuthist. Hărțuiala dintre șefii acestui partid, agitațiunile fără cumpăt ale frondiştilor pigmei de supt tutela lui Justh, incapacitatea tot mai vădită a lui Kossuth de a reprima tendințele centrifuge în sânul partidului, amenință cu disoluțiune completă unitatea de partid.

Toate stăruințele lui Kossuth de a capacita pe oamenii de seamă ai partidului pentru o nouă colaborare cu partidele 67-iste au rămas fără rezultat. Justh, Barabás și Hóllo, au refuzat definitiv concursul lor pentru restabilirea coaliției și ei vor fi urmați de partea covârșitoare a partidului.

Auspiciile consiliului de mâine sunt deci nu se poate mai defavorabile. Wekerle va putea să raporteze peste câteva zile M. Sale,

asupra desăvârșitului eșec al străduințelor pentru reunirea partidelor ungurești în coaliție. Acest nesucces va grăi foarte elocvent la Viena și va da o ultimă dovadă despre desinternsarea partidelor ungurești de interesele mai superioare ale țării.

În asemenea împrejurări un act de energie din partea coroanei ar fi primit cu adâncă mulțumire și ușurare de către popoarele din Ungaria. Poporul unguresc chiar, preferă în locul veșnicelor stări de nesiguranță, cari apropie tot mai mult țara de ruină, o stare limpede, — căci în sufletul acestui popor s'a destrămat de acum credința atât în flamura partidelor 67-iste cât și în cea a ideilor kossuthiste.

Consiliul de ministri.

Budapesta, 26 Octomvrie.

(Dela corespondentul nostru). Mâine, la loquinta lui Kossuth, care e încă tot bolnav, se va ține anunțatul consiliu de ministri. Membrii cabinetului vor face comunicări despre rezultatele obținute în interesul restabilirii coaliției. Se va vădi mâine, că toate încercările în această privință au eșuat. Justh, Barabás și Hóllo au refuzat categoric o nouă colaborare cu partidele 67-iste, cari sunt dușmanele declarate ale independenței economice. Partidul kossuthist stăruie și mai departe ca frânele afacerilor să i-se dea lui, pe lângă menținerea intactă a programului său. Între astfel de împrejurări, de sine înțeles că nici contele Andrassy și nici contele A. Zichy nu vor putea să răspundă decât că, nici ei nu doresc menținerea coaliției.

Audiența lui Wekerle.

Budapesta, 26 Octomvrie.

(Dela corespondentul nostru). Joi toate partidele politice vor ține conferințe, ca să constate și ele că o colaborare împreună nu se mai poate încerca. După conferințele partidelor, primul ministru Wekerle, va pleca, probabil Vineri la Viena ca să se înființeze în audiență la împăratul. Astfel soluțiunea se așteaptă deja către sfârșitul acestei săptămâni.

Din străinătate.

Un atentat mișelesc.

Asasinarea prințului Ito.

Din Tokio o telegramă aduce senzațională știre că prințul Ito, cel mai mare om al Japoniei și creatorul Japoniei moderne a fost asasinat în Karbin.

Această telegramă de o scurtime laconică nu spune altceva decât că prințul Ito când a ajuns în Karbin a fost omorât de un corean, care i-a sărit înainte și a descărcat un revolver asupra lui. A fost rănit și ambasadorul japonez și conducătorul construcțiilor de linii ferate japoneze.

Criminalul a fost arestat.

În Ito, Japonia pierde pe cel mai mare bărbat și ilustru fiu al ei. În Europa și întreaga lume civilizată Ito era numit Bismarkul Japoniei. El a creiat constituția modernă a japonezilor și toate progresele fă-

cute de Japonia pe teren financiar și cultural, de asemenea și războiul norocos, purtat contra Chinei, e legat de numele lui. A fost un spirit extraordinar și prin pornirea războiului ruso-japonez a prevăzut un uriaș viitor pentru țara sa. Înțelesese că existența țării sale nu e asigurată până ce Rusia nu va fi scoasă din Corea și Manciuria și nu avea alt mijloc pentru salvarea situației, decât provocând un război cu Rusia. Ținuta sa dovedită în acest război glorios, dispozițiile luate de el și genialitatea cu care el — ca ministru prezident al Japoniei — și-a pregătit patria pentru război, i-au făcut numele neperitor nu numai în țara sa, ci în întreaga lume.

Rolul său în politică cade pe timpul războiului și evenimentelor ce au urmat acestuia. Activitatea sa a fost apogeul și strălucirea carierei unui bărbat de stat. Pe timpul guvernării sale s'a întărit Japonia atât de mult, încât azi e privită ca model al statelor moderne și puternice.

Regele Ferdinand al Bulgariei în Serbia

Regele Ferdinand al Bulgariei a comunicat guvernului sârbesc că proiectează o excursiune de vânătoare pe teritoriul sârbesc, în munții Copavnice. S'a stabilit următorul itinerar: Cu un tren de curte special, regele Ferdinand merge la *Taribrod*. Aici el va fi primit de aghiotantul regelui Petru colonelul *Ghlorișici* și va continua călătoria, însoțit de el până la *Krușevaț*. Aici el astăzi a fost întâmpinat de prințul de coroană *Alexandru*. De-aici ei vor merge cu automobilul împreună la *Bruș*. Prin munți ei vor umbla parte călare parte pe jos. După o ședere de *trei zile* regele Ferdinand se înapoiază la Sofia.

Importanța politică a acestei întrevederi, deși e tăgăduită de presa oficioasă sârbească, e totuși evidentă. O apropiere se pregătește între Serbia și Bulgaria. Scopul ei ar fi, după »Mali Journal« întruchiparea *confederației balcanice* îndreptată împotriva Austro-Ungariei. Multă vreme o răceală a caracterizat relațiile dintre curtea din Belgrad și Sofia. Întrevederea de azi arată, că ea a încetat și că guvernele caută o apropiere pentru a crea baze unei viitoare cooperări.

Cu privire la această întrevedere ni-se telegrafează din Viena, următoarele: În cercurile oficiale de aici se privește cu multă îngrijorare excursiunea regelui Ferdinand al Bulgariei la *Krușevaț*, pe care o cred a fi în legătură cu proiectul de uniune a Serbiei cu Bulgaria. Se știe că Pasici, actualul prim-ministru al Serbiei e un aderent înflăcărat al acestei idei. Venirea lui Pasici în fruntea afacerilor pare deci a confirma temerile unor cercuri oficiale.

Un conflict între Turcia și Bulgaria.

Șeful junilor turci care actualmente se află la Paris, a declarat unui ziarist următoarele despre un nou conflict turco-bulgar.

O parte din țărani macedoneni se află și acuma supt înrăurința agitatorilor emiși de Bulgaria cari caută să răscoale poporația. Guvernul bulgar, ce-i drept, a protestat într'o notă oficială împotriva »insinuației« că ar sprijini pe ascuns activitatea bandelor. Astfel de proteste pur verbale nu dovedesc însă nimica împotriva faptului constat de toți observatorii împrejurărilor din Macedonia. Organul parilor turci din Salonic, »Jeni Asser« a dovedit dăunăzi în mod documentar că noile

Boalele secrete!

scurgera, arderea, atât la bărbați cât și la femei, după cum o dovedesc scrisorile de recunoștință se vîndcă foarte repede prin medicamentul „Gonotol“. Acest medicament se bea. Prețul unei sticle 6 cor. comanda de 3 sticle cu 19 cor. se expediază franco. Se capătă pe lângă cea mai mare discrețiune dela **Farmacia Salvator** în Ruma nr. 1 (Slavonia).

bande macedo bulgărești au fost formate și înarmate pe teritoriul bulgar, că șefii lor au fost aleși de guvernul bulgăresc și că au trecut cu ajutorul lui granița otomană. Cunoaștem motivele acestor intrigi bulgărești. Noul regat a costat națiunea bulgară mai mult decât a produs până acum. Câtă vreme Bulgaria a aparținut, deși numai nominal la Turcia, exportul ei a fost alinat numai cu două procente taxă vamală. Acum e tratată ca restul străinătății, adică trebuie să plătească 110%, iar mai târziu, când vor fi urcat taxele, 150% taxă vamală. *Bulgaria vrea prin noile mișcări ale bandelor să facă neplăceri guvernului otoman spre a storce concesiuni.* Cercurile din Sofia se înșală însă dacă vor crede că nu vom găsi energia de a combate astfel de intrigi. Dacă Bulgaria n-ar părăsi în curând acest joc cu interesele noastre, atunci poate eventual să primească o lecție diplomatică asemănătoare, cum am fost siliți să o aplicăm Greciei. Statele balcanice trebuie să renunțe odată pentru totdeauna de a privi împărăția otomană ca un obiect de intrigi de orice fel.

Abdicarea regelui Gheorghe al Greciei. Ziarul «Tribuna» din Roma primește azi din Corfu știrea, că regele Gheorghe va abdică peste câteva zile și se va retrage cu familia sa pe insula Corfu, la vila Monrepos. Împăratul Wilhelm a pus la dispoziția surorii sale, regina, castelul Achilleion.

Era nouă și Studențimea.

Curentul nou, care de ani de zile se zmcuciuma în munții de gândire a puținilor oameni providențiali ce-i avem cu viața lor închinată înălțării neamului românesc, ca prin minune, în cele d'ntii zile ale primăverii își ia ființă, supt razele soarelui a sufletului tinerimii universitare, iar ca botez, la 13 Martie 1906, să sfârșească în singele jertfei a luptei pentru limba românească. Ghița nepăsării se începe a topi, și din toate unghiurile cu simțire românească pornesc binecuvântări. Așfel se începe era nouă, astfel curentul n-o străbate mii de inimi și chiamă la viață pe toți fiii țării nerahitici la ridicarea unei României nouă. Se întunecase de tot cerul măririi noastre ca popor, amorțise în inimile noastre crezul sfânt pentru care au murit atâția eroi ai săbiei și ai condeiului, și nepăsarea otrăvea viața noastră ca națiune tânără. O stagnare cum nu se poate mai dureroasă. Însă Atotputernicul nu lasă pe poporul plin de viață în rătăcire, și doi cugetători adânci, amândoi profesori universitari d-nii A. C. Cuza și N. Iorga, desfășoară stindardul al vremurilor noi, ce pînă acum îl țineuse în sufletele lor de apostoli, cu slova sfântă al principiilor naționalist-democrate.

Mii de credincioși dintre care și bătrânii cari priviau cu ochii umezi la vremurile de astăzi ce le luase par'că credința spre mai bine, și noua generația: tineretul, cu toții, au intrat în armata nouă, ca ostași vrednici acelor ce au murit prin toate văile, cîmpiile și munții țării românești.

Alături cu noua viață politică, răsare un curent sănătos și-n literatura românească, și tinerii scriitori începînd dela Octavian Goga, Mihail Sadoveanu și sfîrșind cu Ilarie Chendi și Ioan Scurtu, toți desgrop graiul sfînt al poeziei românești, cu trudă desălușit de Eminescu, I. Slavici, Vlăduț, Coșbuc și Titu Năiorescu. Și astăzi putem vedea o literatură a pămîntului și firii noastre.

Nict arta dramatică nu-i uitată și iată-l pe Delavrancea, cu «Apus de soare» opera gândirii geniale, așezată în teatru prin figura cea mai sfîntă a romînismului, quitesența de glorie războinică și religioasă — Domnul Ștefan-cel-Mare, și porțile templului Melpomenei sînt deschise pentru literatura teatrală românească. O nouă putere de schimbare în toate ramurile activității a poporului nostru. Și pe cînd în alte direcții nu am sta așa prost, la temelia țării, țărănul e în întuneric, întunericul minții și al traiului, care oricît de lumină ar porni din alte părți, tot nu e ca soarele al însuși sufletului țării. Dovada e primăvara din 1907.

Ca să ridici o națiune trebuie să ridici țărănimea. Acesta este adevărul, aceasta este politica ce-ar trebui să o facă partidele. La înălțarea unei națiuni, întotdeauna sufletul principal e studențimea, pentru că ea este floarea muncii și a gândirii, pentru că ea mai tîrziu, intră în viața socială și politică cea mai însemnată forță în dezvoltarea activității. Dela creșterea studențimii atîrnă sufletul de mai tîrziu al patriei. Ce bine s'a înțales acum, ce mișcare frumoasă și temeinică și binefăcătoare, pornesc aceste inimi tinere, căci ei, porniți cea mai mare parte din gloata țăr-

ănimii —, se cobor în sinul ei pentru a-i îndulci viața, și studia problemele grele ale norodului.

Statornicia vieții studentești de acum se arată, nu mai sînt vîntură-carte de altădată, căci într'un însemnat «congres studentesc al romînilor de pretutindeni» și-au fixat programul, și roadele frumoase nu întîrzie a se vedea.

Așa tot din capitala Moldovei, Iași, leagănul și al gloriei războinice și al culturii, studenții, au hotărît ținerea de conferințe prin toate capitalele de județale Moldovei, unde se vor arăta starea de acum a neamului nostru și drumul spre biruință. Bani de pe aceste conferințe vor mări fondul Ligei culturale cu o menire sfîntă pentru unitatea culturală a neamului românesc de pretutindeni, și se vor înființa și case de citire la sate.

În zilele de 21 și 22 Noemvrie, se vor începe aceste conferințe la Dorohoi, în frunte cu d. N. Iorga.

Început minunat. Cea mai înțeleaptă misiune a studențimii romine, cel mai frumos început. Dumnezeu să le lumineze calea și să le-ajute!

Scrisori din Paris.

O sărbătoare tristă. — Pe pămîntul Alsaciei. — Wussemburg. — În Paris. — Dea-lungul străzilor. — Talnele metropolitaneului.

Zilele de 16, 17 și 18 Octombrie au avut în inimile tuturor francezilor o înduioșătoare și tristă însemnatate. S'a inaugurat în Alsacia, cu voia curtoază a autorităților germane, monumentul comemorînd pe bravii francezi morți în 1870 pe câmpul de luptă dela Wussemburg. O mulțime pioasă de francezi, populațiunea adînc impresionată de Alsa ieni au defilat, la sunetul *Marsie-lezei* în fața coloanei de granit ridicată pe locul unde au fost înmormântați atâția bravi morți pentru patrie.

Ziarele din Franța au publicat, toate articole duioase cu acest prilej. De notat este că pentru prima oară, dela înfrîngerea din 1870 culorile franceze și imnul național francez s'au văzut și auzit pe pămîntul alsacian. Clipe de adîncă și pioasă amintire. Spun cei ce au luat parte la acest pelerinaj cu multe fețe brazdate de ani au fost muiate de lacrimi. Trompeta sfășia auzul cîntînd imnul francez, stîndardul național fălăia în vînt — și bătrânii Alsacieni, martori ai splendorii trecute și ai înfrîngerei de mai tîrziu sughișau de plîns ca niște copii. Acelaș scump pămînt purta pe dînsul urmele pașilor lor — ce deosebire însă în sufletele lor odinioară francezi — francezi și acum în inimi, dar recunoscînd autoritatea învingătorilor nepăsători. 1870! E adîncă și reînchisă încă rana patrioților francezi! Dezastrul anului teribil le e neșters în amintire. Wussemburg! Înfrîngerea nemiloasă, Franța bătătorită de cismele grele ale învingătorilor reîntorși; Alsacia alipita imperiului german — și pe deasupra futuror acestor amintiri plutesc gemetele miilor de morți, zîngănitul de arme, teribila bravură — multă val! — a soldaților francezi.

Tot ce se referă la luptele din 1870 păstrează în Franța aceiași tristă actualitate. Publicațiunile privitoare la anul teribil se succed fără încetare. Se vorbește într'una și fără părtinire, de pricinile dezastrului. Francezii sînt cei dintîi cari recunosc incapacitatea șefilor, nepăsarea lor, dar și curajul ininutabil al soldaților învinși. Cu Wussemburg fazele războiului s'au întunecat; înfrîngerea începuse, dar nu încă dezastrul. Dezastrul a venit mai tîrziu odată cu șarjele eroice, dar nefolositoare ale cavaleriei franceze. Froeschviller, Sedanul, Metzul — tot atâtea tunete sinistre în sufletele de francezi. Imperiul s'a dărîmat la 1870 dar câte speranțe, câte glorii obscure n'a prăbușit odată cu el!... Zilele de 16, 17 și 18 Octombrie au fost în 1870 apusul înroșit de sânge ale imperiului francez; de aceia pelerinajul de acum câteva zile a fost atît de emoționat, pe pămîntul alsacian.

Și în Paris chiar o tristețe calmă, dar adîncă a domnit în acest timp. Cocoșul francez, simbolul atît de just al acestui popor viol, generos și eroic, își desfășura acum aripele de bronz pe teritoriul alsacian. Ciocul său de oțel se îndreaptă trufaș cîtră cer.

Și ochii tuturor lunecînd pînă la dînsul, pe coloana de granit îl vîd tot nelînfricoșat în liniștea sa de metal. Nu, poporul francez nu și-a pierdut încrederea în geniul său — căci geniul său strălucește mai viu ca în trecut. Și dacă dela 1870 încoace francezii n'au avut lupte cul-

gătoare de susținut, lupte din cari să iasă învingător cum a ieșit de atâtea ori, suflul generos, aprig și puternic al acestei națiuni se împrăștie nu mai puțin printre popoare, îndreptîndu-le cîtră libertate, cîtră gloria cugetării omenești.

Nu e mai mare plăcere pentru un încurcătore, care nu face nimic, decât să pribegească în Parisul larg, pe bulevardele sale, pline de lume, — și mai ales, în imperiala tramvaielelor sau pe peronul omnibuselor. Nu mai vorbesc de drumurile subterane ale metropolitaneului.

În metropolitan vei întîlni toată lumea pariziană, începînd cu lucrătorele cari pleacă dimineața în cîrduri, spre ateliere, vestitele «uvriere» pariziene, d'ăguțe și cochete, iubitoare și răzbu-nătoare ca silienele, — continuînd cu doamnele cari umblă cu clasa I, pela zece dimineața, după tîrguieli și întîlniri amoroase și sfîrșind iarăși cu lucrătorele ieșite din ateliere, seara, în lumina lămpilor electrice, cari strălucesc în văzduhul fumuriu al înserării.

La stațiile metropolitane, se întîlnesc amantii cari s'au dorit ziua întregă; vei vedea acolo fete singurate, cari așteaptă cu nerăbdare, rotîndu-și ochii neastîmpărați: tineri cari s'au certat cu prietena lor, și acum caută alta, vei auzi vorbe de spirit, asvîrlite în treacăt și pierdute în noianul uitării, — cînd nu e o ureche străină să le prindă.

— În marile tramvaie cu aburi și cu câte două vagoane, mijlocul de control e următorul: îndată ce un pasager se urcă, conductorul apasă pe un aparat care notează pe noul venit. Zilele trecute, o cucoană tinerică, însoțită de soțul ei bătrîn, se urcă furioasă în tramvai și apropiindu-se de aparatul înregistrator, apasă odată, de două ori, de trei ori, de șapte ori, de zece ori. Conductorul voia s'o oprească:

— Nu mai scriți doamnă, fiindcă trebuie plătit fiecare loc.

— Lasă-mă în pace! Plătesc tot!...

Domnul nu zicea nimic. Conductorul veni la plată și-i ceru trei lei, pentru cele zece numere înregistrate. Domnul scoase o piesă de cinci lei și întinzîndu-i-o, cucoana îl opri să mai dea restul.

— Ține-ți dta bacșișul!

Și în hazul trecătorilor, furioasa cuconișă se întorce spre bărbatul ei și-i strigă:

— Să mai pofești altă-dată să nu-mi mai cumperi o cutie de pudră de un franc și jumătate!...

22 Octombrie.

Tristan.

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 26 Octombrie n. 1909.

Statuia lui Heine.

Se pare că povestea statuei rătăcitoare va ajunge la un sfârșit. Bietul Heine! biet poet, soarta nemiloasă l-a urmărit și după moarte! Impins de vîntul nestatorniciei, gonit din Germania, stabilit în Paris, cu veșnica nostalgie a patriei ingrate, dar neîncetînd o clipă s'o covășească cu versuri arzătoare ca urzica, imaginea lui în piatră a moștenit după moartea sa acelaș destin. Germanii nu-i pot încă ierta sarcasmul — memoria lui n'are încă grație în ochii lor. Nici un oraș din Germania nu vrea să i primească statuia pînăce, ca o zîină din poveste, cu sufletul mare și tot atît de îndurerat ca al său, răposata împărăteasă Elisabeta îl făcu poetul ei favorit. Heine are în sfârșit statuie. Subt cerul albastru al Corfului, mîngăiat de adierile dulci ale vîntului bătînd dinspre mare, în mijlocul unui decor senin, verde și blînd — mult mai senin de cum a fost sufletul său — chipul de piatră al poetului s'a odihnit mai mulți ani în palatul măreț al Achilleonului, încununat veșnic de flori, depuse de mîinile pioase ale gîngășei suverane. Împărăteasa cu ochi fermecători își simțea inima înrudită cu a duosului poet...

Dar zina protectoare a lui Heine nu întîrzie să și dea duhul lovit de mîni sacrilege. Un altul, a cărui inimă nu semăna cu a ei, îl cumpara minunata retragere din Achilleon. Ochii severi și reci al lui Wilhelm II zăria statuia în decorul ei de verdeț și se încrunțară. »Locul ei nu e

... murmură imperatorul — și arată din nou imaginea lui Heine fără adăpost. Povestea jidovului rătăcitor! Mergi! mergi! i-s'a strigat în viață; mergi! i-se strigă după moarte... Mergi! până când?...

Până acum câteva zile se părea că statua va răstăci multă vreme încă, respinsă de aci, respinsă de colo ca o barcă fără vâslă. Editorul lui Heine, Julius Colmann, cumpără marmura, cu gândul de a o dăruia orașului Hamburg. Dar respectabilul burgmaistru al orașului refuză net autorizațiunea. Admiratorii lui Heine, odată mai mult, pleacă capul mâhniiți.

Azi însă respiră ușurați. Senatul din Hamburg dănd un vot de blam deciziei burgmaistrului, statua marelui poet va putea contempla din înălțimea piedestalului ei alb, pitorescul amestec al populațiunii hamburgene...

Povestea statuei rătăcitoare va căpăta un sfârșit. Era fatal să fie astfel. Câți oameni mari, huliți în timpul vieții lor, n'au fost consacrați cu surdale după moarte?... Și aici se pot aplica minunatele și mult repetatele versuri ale deliciosului autor al lui *Buch der Lieder*:

*Das ist eine alte Geschichte
Doch bleibt sie immer neu...*

Din cauza sf. sărbători a cuvioasei Paraschiva, numărul proximal ziarului nostru va apare numai joi, la orele obicinuite.

— **Șeghescu ne cere reparație.** Adăpostit de scutul, atât de proteguit față de trădătorii noștri de profesie, al justiției ungurești, Șeghescu cutează să ne ceară satisfacție pentru articolul »*Crimă și pedeapsă*« apărut în numărul nostru dela 27 Mai n., și pentru știrea »*O discuție meritată*« ce s'a publicat la rubrica informațiilor noastre din 26 Mai n. În articol se făcea, cu o analiză psihologică subtilă, icoana sufletească a acestui prototip al speței de trădători, din vremurile noastre de decadentă a spiritului și conștiinței naționale, — iar în informație se da incidentul, care a avut loc la Sibiu, când poetul Goga refuzase o atingere personală cu Efiatlele dela Oradea.

Azi un ofițer de poliție, întovărășit de detectivi, ne-a făcut obișnuita perchezitie domiciliară, căutând manuscrisele incriminate.

Nouile noastre procese vor rămâne o tristă mărturie despre gradul de corupție națională a indivizilor de speța lui Șeghescu și urmașii nu vor putea să înțeleagă cum de el a încercat să pară exigent în ce privește cinstea politică.

— **Zsitvay remunerat.** Președintele curții de jurați din Budapesta, faimosul Zsitvay a fost rănsat în urma neperitoarelor lui »merite« cinstite în nenumăratele procese de presă.

Cit a stat în fruntea acestei curți, Zsitvány a răgat în pușcăriile dela Vaș și Segedin o mulțime de victime, căzute în ghiarele justiției ungurești. Un om de o stricteță medievală, de o răutate neîmblinzită aplică paragraful legii, nu după dispozițiile ei, ci după cum îl călăuzea sufletul lui șovin.

Guvernul țării l-a răsplătit pentru aceste »merite« cu funcția înaltă a unui membru la curtea de Cassație.

Nu ne mirăm de felul acesta de răsplată. Atunci când procedeul acesta, nu se va mai practica; când Zsitvay-i vor ajunge să fie îndrumați de forurile superioare să aplice legea, așa cum e, iar nu după cum le dictează conștiința lor preocupată, atunci zic vom trăi într'o țară cultă. Și deocamdată n'avem acest noroc. Zsitvay și-a luat locul la Curie, unde o să-și pună în practică calitățile lui vechi, poate și cu mai multă furie. Urmașul lui, Tóth Ernő va căuta, bineînțeles să-l imiteze, pentru a se bucura și el mai târziu de aceleași favoruri.

Și așa, imitându-se unul pe altul, o să ajungem vremile justiției de odinioară cu cuști de lei, cu fier înroșit, — dar supt formă modernă.

Nu s'ajungem! Căci le-am ajuns.

— **Convocare.** Tinerimea română aradană este chemată pe ziua de azi la casurile 5 p. m. în localul redacției noastre în vederea constituirii unei societăți de gimnastică, ca subsecție a asociațiunii noastre culturale.

— **Inchiderea școlilor din Arad.** D. director al școlilor noastre confesionale din Arad, Iosif Moldovan a primit azi un ordin din partea primarului orașului, prin care îl invită să dispună închiderea școalelor noastre confesionale din motivul epidemiei de difterie care bântuie în oraș.

În urma acestui ordin școalele noastre confesionale au fost azi închise.

— **O conferință a doctorului Brădeanu la întrunirea învățătorilor din Radna.** Ni se scrie: Cu prilejul adunării de ieri a învățătorilor din cercul Radnei, d. Dr. Brădeanu, medic în localitate, s'a prezentat între învățători și a ținut o prea frumoasă și instructivă conferință din sfera igienei publice. Conferențiarul a fost viu feliicitat.

— **Succesul studențimii românești din Cernăuț.** Decanul facultății filozofice din Cernăuț, profesorul Jüthner a primit ieri o deputațiune a studenților români și i-a comunicat că în budgetul anului 1910 s'a înscris o sumă pentru înființarea unei catedre de istorie românească la universitatea din Cernăuț. Deputațiunea a luat cunoștință de asta, a declarat însă că, protestează contra profesorului Milkovici și va împiedica cursurile lui fiindcă-i rutean și fiindcă a declarat că românii nu dispun de oameni cari să poată predă istoria românilor. Decanul a răspuns că nu poate aproba decât un procedeu în marginile legilor academice și că în caz când se vor împiedica cursurile profesorului Milkovici, va fi nevoit să aplice măsuri mai aspre.

De altcum studenții români au împiedicat și ieri prin manifestații cusurul profesorului Milkovici.

— **Parastas.** Sâmbătă la orele 9 dimineața s'a oficial parastas întru odihna sufletului fericitului în Domnul arhiepiscopul și mitropolitul Miron Romanul. A pontificat I. P. S. Sa arhiepiscopul și mitropolitul Ioan Mețianu, cu Preasfințitul domn episcop al Aradului Ioan I. Papp, asistați de Preacuvioșii Lor, archimandriții Dr. Ilarion Pușcariu, Filaret Mustă, Augustin Hamsea, Vasile Mangra, cu protosincelii Dr. Eus. R. Roșca, Dr. Miron E. Cristea și Roman R. Ciorogariu, apoi de protopresbiterul Dr. Ioan Stroia și de diaconii Dem. Cămpean și Dr. Vasile Stan. Au asistat elevii seminarului cu profesorii lor, deputații congresuali, membrii familiei și alt public. A cântat corul elevilor seminariali.

— **Advocat deținut.** Se anunță din Oradea-mare că avocatul român Dr. Gheorghe Roxin, împotriva căruia era pusă în curgere demai înainte o urmărire pe temeiul că ar fi furat din arhiva tribunalului două polițe, de câte 15 mii și 9 mii coroane, pe care le gira, — la ordinul parchetului a fost ieri deținut. Roxin avea de complice pe notarul Cornel Porumb, care se află de mai de mult închis pentru defraudări. Parchetul și-a prezentat actul de acuză împotriva lui Roxin, care, pentru a grăbi desbaterea finală, nu a dificultat-o.

În interval însă, un funcționar dela parchet a făcut denunțul că Porumb din temniță a încercat să-l corupă, pentru a-l face să stearcă dela Roxin douăsprezece mii de coroane ca dânsul să-și revoce mărturisirile agravante pentru Roxin. Judele de instrucție dimpotrivă a fost informat că Roxin a încercat prin acest funcționar să-l corupă pe Porumb. Pe motivul acesta a dat ieri ordinul de arestare, care a și fost executat în somptuosul palat al avocatului Roxin din Oradea-mare. Vestea deținerii a produs o penibilă impresie în oraș. Înregistrând

aceasta știre, presa ungurească, care a clăsat singură totdeauna pe Roxin la ceata așa numiților »patrioți« acum ni-l coasă nouă în guler prezentându-l chiar de un șef al mișcării naționale din Bihor.

— **Necrolog.** Primim următorul anunț funebrel. Văduva Ana Pinciu născută Lazici și fiicele sale Lucia și Cornelia cu inimă frântă de durere anunță tuturor rudenilor și cunoscuților, că prea iubitul lor soț și tată Ioan Pinciu, protopresbiter gr. ort. român, asesor consistorial, reprezentant comitatens etc. după îndelungate și mari suferințe a încetat din viață la 11/24 Oct. 1909 în al 49-lea an al vieții. Rămășițele pământești se vor așeza spre veșnică odihnă Miercuri în 14/27 Octombrie a. e. la orele 8 a. m. în cimiterul gr. ort. din Ciacova. Ciacova, în 12/25 Octombrie 1909. Odichnească în pace!

— **Epidemii.** Din ținutul Bradului primim știrea că printre locuitori și cu deosebire în comuna Valea Bradului bântuie disenteria. Aproape în fiecare casă sânt 2—3 bolnavi. Autoritățile au luat toate măsurile de precauțiune pentru a împiedica lășirea epidemiei, dar cu puțin rezultat, căci localnicii în ignoranța lor nu prea urmează sfaturile medicale.

— **Un om atacat de țigani.** Pe drumul Păulișului își mâna alaltăieri carul cu boi țaranul Ion Mincu. Cum mergea așa agale, pe aproape de Sobotel o ciată de țigani a tăbărit asupra lui cu gând să l jefuiescă. Mincu s'a apărut din răspuneri și țiganii văzând că n'o scot cu el la cale, l-au bătut de l-au lăsat lungit și pe urmă au luat-o la fugă. S'au luat măsuri ca tabăra țiganească să fie prinsă, dar până acum nu i-s'a dat de urmă. Starea lui Mincu e îngrijitoare.

— **Adunarea generală a notarilor comunali.** Duminică s'a ținut în Budapesta adunarea generală a notarilor comunali și cercuali. Au participat treisute de delegați și s'au discutat și votat mai multe rezoluțiuni importante îndeosebi în favorul ajutoarelor de notari. Între altele s'a enunțat că notarii nu mai au voie să-i plătească pe aceștia din retribuțiunile lor.

— **«Telegraful» desminte...** Hotărît, bietul «Telegraful» a ajuns zile rele. Tot restul existenței sale se reduce tot mai mult la desmînțiri. Când Șaguna a înființat ziarul acesta, nu s'a gândit de sigur că cel dintîi ziar românesc se va coborî tot mai mult pe treapta decăderii pînă va ajunge un simplu aparat de desmînțiri care va îngăina, mașinalicește că, e un pagagal, mereu aceiaș formulă de desmînțire la toate știrile ce lansează. Dacă am afirma că pămîntul în jurul soarelui, ori că părintele Roșca vorbește frumos românește, ori că «Telegraful» e un ziar care spune adevărul imediat din gramofonul «Telegrafului» ar izvorici acelaș glas hîrșit. Începînd cu stereotipul «Nu-i adevărat și desmînțim în mod categoric...»

De pildă acuma «Telegraful» desminte, firește categoric, știrea noastră despre manifestația de stradă ce s'a făcut săptămîna trecută împotriva episcopului de Arad în Sibiu. «Telegraful» care șede peste drum dela palatul metropolitan, unde s'a făcut manifestația, știe bine ce s'a întîmplat și nu crede nici el desmînțirea sa. Ne închipuim ce haz o fi fost în Sibiu, dar mai ales în atelierele «Telegrafului», printre zetari, cînd vor fi primit manuscrisul desmînțirii...

— **Un alt aviator român.** D. Vlaicu, — cunoscut cititorilor noștri deja — inginer, originar din Transilvania care și-a făcut studiile de inginerie cu un deosebit succes în Germania, este inventatorul unui monoplan, și dacă-va ajuta Dumnezeu, va răuși încurînd să și vadă micile sale aeroplane (are două), acum în miniatură, adevărate aeroplane cu care speră să aibe un frumos succes. Aceleași speranțe le au și prietenii precum și vizitatorii cari au avut prilejul să-i vadă monoplanul său de-o rară eleganță.

Încercările la care am asistat — scrie »M.« — au reușit pe deplin, aeroplanul său ridicîndu-se de-odată, în aer într'un zbor plăcut. Ți-se părea o rîndunică care cu iuteala fulgerului, după ce a atins pârâul, s'a ridicat în înălțimile cerului. De remarcat că aeroplanul dlui Vlaicu are două helice și cînd va fi gata nu va cântări mai mult de 90 kgr., greutatea fiindu-i calculată la 90 kgr. Va avea un motor de 50 cni putere. Aparatul său să lasă pe pămînt drept pe roțițe, în ori-ce poziție l-ai pune.

— Un răspuns. Corespondentul din Cernăuți ne trimite supt acest titlu o replică referitoare la notița apărută în ziarul «Patria» bucovineană, Nr. 73 din 21 Oct. Din lipsă de spațiu dăm acest răspuns numai în resumat. — Autorul susține, că presa bucovineană nu s'a arătat la înălțimea ei, atunci, când limba românească a fost înlocuită cu cea rusească chiar în biserica românească și de un preot român. Cazul acesta, fie el chiar izolat — ni-a părut atât de grav încât am fost nevoiți să dăm loc corespondenței din Cernăuți în coloanele unui număr anterior al ziarului nostru, cu toate observațiile ei.

»Corupția — zice corespondentul nostru — în răspunsul său am înțeles-o așa, că nici una din gazetele bucovinene o'a înregistrat acest caz dureros până când n'au fost deșteptate de articolul meu din »Tribuna«. Numai atunci au observat, că au neglijat adevărata lor menire, de a propaga cultura românească și de a îngrijii dulcea limbă românească, — și gazeta clericală independentă »Dreptatea« a și promis, în Nr. ei dela 21 c. că va reproduce întreg articolul din »Tribuna« în proximitatea ei număr.

»E regretabil, când »Patria« în loc să-și recunoască mea culpa, vine singură să se acuze prin notița ei».

— Conferințe în Iași. Studenții ieșeni au hotărât ținerea unui șir de conferințe privitoare la starea actuală a neamului nostru, precum și un șir de serbări cu caracter național, prin toate capitalele de județ ale Moldovei.

— Faceți încercare! Fără căldură în decurs de 5 minute se poate pregăti cel mai fin rum, licher, rachiu și cognac. Prețuri foarte moderate: Pentru 1 litru de rum 32 fil. Pentru 1 litru cognac 40 fil. Pentru 1 litru licheur 50 fil. Pentru 1 litru rachiu 20 fil. Pentru 1 litru de spirt rafinat de 60% cor. 20 fil. La fiecare sticlă se dă și modul de întrebuițare. Pentru bunățatea beuturilor garantez numai atunci, dacă materiile pentru pregătirea lor sunt cumpărate dela mine. Cu stimă: *Fekete Mihály* drogueria »Angyal« în Murăș-Oșorheiu — Marosvásárhely.

x *Mihai Radu* croitor pentru bărbați, Cluj, str. Jókai 2. Stofă englezească veritabilă, croi elegant, prețuri solide.

— Cel mai bun loc de țarguieli de parfumerii, săpunuri, perii de dinți, prafuri de dinți ape de gură, prafuri pentru dame, Cremă de obraji, cosmeticiuri, spongii și instrumente de gumă. Tofteful de instrumente medicale și pentru moașe, la farmacia lui *Burger Frigyes* cu firma: »la un corn« în *Kolozsvár*.

BIBLIOGRAFII.

Cercetări lexicografice.

— Un tânăr filolog ardelean. —

Este cunoscută situația aprinsă care s'a născut între filologii români dela apariția dicționarului elementelor latinești din limba română, al Dlui Sextil Pușcariu, profesor la Universitatea din Cernăuți.

În timp ce unii filologi străini se grăbiră a afirma că dicționarul învățatului profesor cuprinde întreg tezaurul latin al limbei românești, și că foarte puține elemente noi se vor mai găsi de acum înainte, filologii români, între cari și d. Ovid Densusșianu, vorbind despre opera d. Pușcariu, susțineau că »dicționarul limbii române rămâne să se facă de acum înainte«.

Poate tocmai graba, cu care străinii vestiseră că opera lui Pușcariu este desăvârșită a făcut ca din unele părți să se îndrepte atacuri atât de violente la adresa valorosului profesor din Cernăuți. Căci în adevăr nu se pot califica astfel atacurile din »Viața Nouă«, în care d. Ovid Densusșianu arată ce s'a făcut și ce se putea face în această direcție.

Căci ori câte dicționare s'au făcut și se vor mai face de autori mai mult sau mai puțin che-mați, ele vor prezenta totdeauna anumite scăderi și lipsuri. Sânt în limba românească veche, ca și în limba vorbită, atâtea forme, atâtea cuvinte neuzitate, cari, din punct de vedere filologic prezintă un interes deosebit și cari cu toate acestea au scăpat și vor scăpa din vedere îndrăzneților, cari cred că o operă cum e dicționarul limbii românești se poate face de un *singur om* într'un scurt interval de timp.

Sânt unele cuvinte, cari își trăiesc ultimele lor zile, cari abia se mai aud în intervale îndepărtate și pe cari numai întâmplător le descopere cel inițiat cât de puțin în ale filologiei.

Și aceasta ne-o dovedește acum d. *Georghe Giuglea* în broșura sa apărută zilele acestea *Cercetări lexicografice*. Pentru noi ardelenii broșura acestui eminent tinăr, absolvent al facultății de filologie din București, ne interesează din două puncte de vedere: d. Giuglea este ardelean și a făcut studiile liceale la Brașov, iar cele universitare supt conducerea unui profesor de origine tot din Ardeal, a dlui Ovid Densusșianu.

Pe de altă parte cuvintele, a căror origine o studiază d-sa sânt în majoritatea lor, cuvinte cari mai trăiesc încă în unele regiuni ale Ardealului românesc, mai ales în Săcele, locul nașterii tinărului filolog.

D. Giuglea, în broșura sa ne dă douăzeci și unu de cuvinte de origine latină, cu explicația lor, cuvinte, cari nu se găsesc în dicționarele existente până acuma, sau și întru cât se găsesc, sânt rău explicate. Aceste cuvinte sânt: *Buș*, a *Cofleși*, *Coruncă*, a *dăsvulba*, *Hiestru*, *Lamură*, *Măfar*, *Merced*, *Molind*, *Paiu* etc. toate cuvinte necunoscute de filologii noștri de până acuma, deși unele trăiesc încă și sânt foarte uzitate, altele încep a se uita, înlocuite fiind cu altele mai *nobile*. Așa este cazul cuvântului *Buș*, care este treptat înlocuit cu *ciorapul* venit dela oraș.

Spre a se vedea metoda întrebuițată de d. Giuglea, ca și aparatul științific de care dispune, cităm două din etimologiile date de d-sa în menționata broșură.

Hiestru,

Se întrebuițează în Săcele (Ardeal) și nu e dat de nici un dicționar, după cât am putut constata. Avem de a face deci cu unul din acele cuvinte care și trăiesc ultimele zile ale existenței lor, în câte-o regiune izolată de unde de cele mai multe ori numai întâmplarea îl scoate în calea vre-unui cercetător.

Iată explicarea dată de unul din țărani pe care i-am auzit întrebuițându-l: »Hiestru coala țifraș, lotru, chilpos. Aia-i voinicie, hiestru, coala om tistaș«.

Etym. lat. festum, um »solennel, de fete, gai, joyeux, divertissant«. Înțelesul care lămurește mai bine pe cel rom. se găsește în Corpus gl. lat. v., p. 23: festivissimus est dies plus quam festus dicitur et homo festivissimus et urbanissimus«. Sau »festus laetus iocundum«.

Din punct de vedere fonetic forma dată de dicționare »festus« ar fi ajuns în rom. la fâst, dar în lat. vulg. trebuie să fi fost festus (cu e deschis) dupăcum arată și alte limbi romanice care au păstrat însă numai subst. fêsta (sp. fiesta, reto-rom. fiasta) din care s'a născut adj. festus.

În Săcele forma mai veche fiestu a devenit hiestu prin alterarea lui f în următor.

Introducerea lui r în partea finală a cuvântului s'a făcut prin influența analogică a formelor terminate în — stru (Cf. agestru agest lat. aggestum).

Din punct de vedere semantic, evoluția a pornit dela ideea de »om gătit ca de sărbătoare«. De aci »om cu înfățișare aleasă, care face impresie plăcută prin felul cum se poartă, atât în ce privește îmbrăcăminte, cât și ținuta lui întreagă«. Foarte interesant pentru istoria acestui dialect este că cuvântul păstrează și în albaneză, dialect. gegic: »echt, rein, unverfälscht« cu evoluție semantică analogă cuvintelor românești. Probabil că Secelenii, cari sânt veniți din sudul Dunării să fi adus de acolo acest cuvânt, care mai apoi s'a pierdut în dialectul macedo-român.

Paiu, a se împăia.

Iarăș un termen păstoresc neînregistrat încă de dicționare. Se întrebuițează rar, deoarece se referă la un fenomen ce apare numai primăvara. Însemnează adică lăna cea nouă ce răsare primăvara, la oi, de desuptul lănei celei vechi, așa precum răsare iarba cea nouă de desuptul celei vechi și uscate, sau ca »năpârleala« la pasări (creșterea pufului celui nou), cum se chiamă de altfel fenomenul și pentru celelalte animale. Păstorii tund lăna cea veche până la stratul cel nou, care crește primăvara și care va forma haina animalului pentru întreg anul ce vine. Dacă oile nu s'au împăiat primăvara, atunci lăna cea veche cade și rămâne pielea golașe, fără păr. Lucrul se întâmplă mai ales la oile care au eșit rele, slabe din iarnă. De acela păstorii se îngrijesc să fie bine ținute vitele lor, pentruca să se »împăieze«, deoarece altfel ar păgubi lână cea veche, care neavând de desupt

sprijinul »pailului« se smulge, se rupe de bu-ruieni.

Paiu e lat, pallium »tout ce qui sert a envelopper, couverture«. Iar rom. paiu nu e decât un înveliș, o haină pentru corpul animalului (cf. și alb. pal'E și vechiul fr. paile).

Împăia e de sigur împăliare care a trebuit să existe odată cu pallium. Atestată este numai forma negativă: »expaliatus sum miser«, în Plaut (v. orice dicționar lat.). Decât dacă există cuvântul pentru ideea de a se »desbrăca« a trebuit să existe și unul pentru ideea de a se »îmbrăca«. Căci ca să te »desbraci« trebuie întâi să te îmbraci«.

E destul cred pentru a se dovedi odată mai mult școala și pregătirea serioasă, pe care o are d. Giuglea, dela care așteptăm în viitor și alte lucrări de valoare pe terenul studiului limbii românești și de care noi ardelenii trebuie să fim mândri, întru cât este *singurul* dintre absolvenții facultății de filologie din București, care s'a manifestat atât de frumos. *I. U. Soricu.*

Primum la redacție: *Mémorial roumain I. Les Hongrois et la nationalité roumaine cu 1909*. (Procès de presse et autres persécutions par N. Iorga). O interesantă broșură — despre care am mai scris — editată de Liga culturală, scrisă în limba franceză prin care să arată procesele de presă și persecuțiunile ungurești în anul 1909. Să vorbește despre procesul d-nei Vlad, despre legea lui Apponyi referitor la catechizarea în ungurește, despre regimul presei naționalității și despre o expulzare politică din Austria. Prețul 50 bani.

Nrul 6 din »Biblioteca Despărțirii poporului« despre *chestia noastră bisericască* de preotul Const. Morariu. Editura autorului. Cu cunoscuta competență în materie bisericască, învățatul preot bucovinean C. Morariu, arată rolul cel mare ce-l are biserica în organizațiunea de stat a unei națiuni, căci »chestia bisericască este pentru noi prima condiție de viață și trebuie să ne fie și cea mai sfântă, căci eu sînt cu totul convins că numai rezolvirea ei norocită poate cimentă temelile de viață ale neamului nostru cu acea sfântă și uriașă putere, care să fie în stare a asigura clădirea noastră națională în contra tuturor furtunelor și uraganelor prezentului și viitorului, ce ne amenință din toate părțile.

Economie.

Căderea de curs a rentei de coroane ungurească. Rente de coroane ungurească a avut azi o mare cădere de curs. Sâmbătă era încă cotate 91.75 azi nu avea decât 91.65. Motivul trebuie căutat în agravarea și nesiguranța crescândă a situației politice.

Plata grânelor din Arad.

22 Octomvrie 1909.

Ploaia de mult așteptată și necesară sămănăturilor a venit în sfârșit, și toate piedecile întâmpinate la lucrările câmpului, din lipsa de ploaie, sînt delăturate. Afacerile țîrgului de bucate — poți zice — sau întârît mereu, pînă ce în urma ploii au scăzut.

S'a vândut azi:

grâu 400 mm.	14.20—14.40
orz mm.	6.80—6.90
ovăș mm.	7.10—7.20
secară mm.	9.10—9.20
cucuruz 500 mm.	5.20—5.40

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 k/g.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 22 Octomvrie 1909.

Prețul cerealelor după 100 klgr. a fost următorul:

Grâu nou	
De Tisa — — — — —	28 K. 95—30 K. — fil.
Din comitatul Albei — — — — —	28 » 80—29 » 80 »
De Pesta — — — — —	28 » 90—29 » 90 »
Bănățânesc — — — — —	28 » 95—29 » 90 »
De Bacica — — — — —	28 » 60—29 » 80 »
Secară de calitatea I. — — — — —	19 » 75—20 » 05 »
Secară de calitatea mijlocie 19 »	55—19 » 65 »

Redactor responsabil Iuliu Giurgiu.
»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cons.

ANUNȚ.

In canerlaria notarială din Ciuci, (Csücs, colt. Arad) află aplicare

un tânăr,

cu praxă bună de scriitor, pe lângă un salariu anual de 800 cor., cvartir, încălzit și luminat, sau 50 cor. lunar și întreținere. Respectivul de după sirguință va fi împărțit și din venite.

Alexandru Văleanu

magazin de mănuși, de bandaje și de pantofărie ortopedică. Sighetul-Maramurășului.

(Măramaros - sziget). Piața principală (Pöster).

Beșici de gumă americane, beșici de pește — franțuzești. —

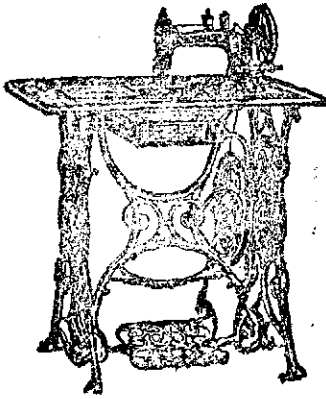
Prezervative femmeiești, Ciocrapți de gumă, suspenzoare, bandaje, mănuși, bandaje „Diana”, — irigatoare. —

Execut după comandă medicală, ghetă ortopedice pentru picioare ori-cât de bolnave și dure. — roase. —

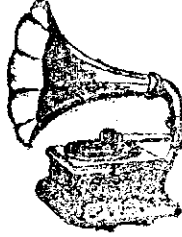

**STAMM EDE succesor
RESCH FERENCZ,**

atelier de mașini de cusut și biciclete în TEMESVÁR, strada Merczi 4.

Are magazin de mașini de cusut **PFÄFF** de toată mărimea și cu prețurile moderate. Mare asortiment de **Goarne**. Prețurile se pot solvi și în rate.

Gramofone și Patefoane veritabile, precum și de cele fără diaphazon. Telefon nr. 45. — Preț curent gratuit. —

O rugare modestă, care nu vă costă nici o oboșeală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos.

Ziarul nostru roagă pe onorat public că la cererea prețurilor curente sau la ori ce cerere sau cumpărare să se provace că adresa firmei a cetit-o în Tribuna.

MARSCHER ULRİK

PRIMA TOCILĂRIE DE POZSONY, ARANJATĂ PE MOTOR ELECTRIC — POZSONY, Lőrinczkapu-u. 19.

Se aduce la cunoștința barbierilor și coafărilor, că fiind această

točilărie

aranjată de nou conform recerșințelor timpului, tocilăritul se face sub inspecțiunea mea proprie și primesc pentru ascuțire și reparaturi tot felul de instrumente medicale, pentru barbieri și coafări etc. precum: briciuri, foarfeci, mașini de tuns părul și barba etc.

Recomand mai departe briciurile aflătoare în depozitul meu și ascuțite de mine.

In depozit țin: cuțite de Bengal, Jonson și Person; foarfeci de Glauberg, mașini de tuns din toate soiurile.

Comandele din provincă se execută prompt și conștientios.

Prețurile de ascuțire pe tocilă pentru coafari:

ascuțit francez	—	Cor.	—80
jumătate oval	—	—	1.—
de tot oval	—	—	1.0
pentru mașinul bucata	—	—	1.20
pentru foarfeci	—	—	—40

ANUNȚURI

primește administrația „Tribuna” pe lângă prețurile cele mai moderate

Croitorie românească.

Am onoare a aduce la cunoștința domnilor români, cumcă cu începerea sezonului de toamnă

mi-am asortat bolta cu cele mai fine și elegante stofe,

și cu părând pe bani gata, sunt în poziția de a lucra foarte ieftin și anume;

Un rând de haine dela 40—50 coroane.

Un pardesiu din orice stofă 40—50 cor.

Un rând de haine caiser negre 50—60 cor.

Un roc de iarnă 50—60 cor.

Comandele se fac numai pe bani gata.

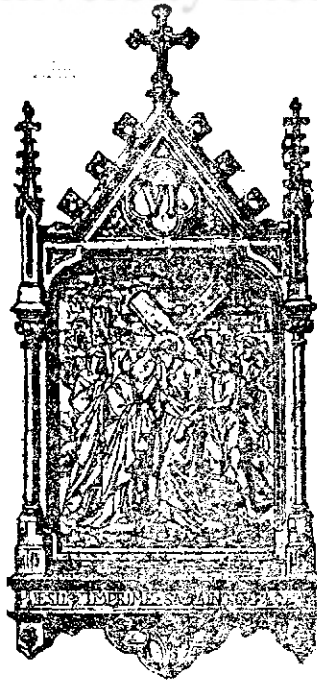
Drept aceea orice român are datoria și e rugat a comanda la firma românească, totodată va face și economie.

Rugând sprijinul domnilor români sunt

cu deosebită simă:

Nicolau Iosif,

Arad, strada Deak Ferencz 31.

Primul Institut sudungar de auritură artistică a lui **E. I. SPANG**

sculptor și auritor

TEMESVÁR - Erzsébetváros strada Templom Nr. 5.

Premiat cu diploma de onoare și cu medalia de aur în București, și cu alte medalii de argint la diferite expozițiuni.

Face cu prețuri moderate:

— iconostasuri, altare — amvoane, jertfelnicuri, —

primește renovarea și aurirea iconostaselor vechi, altarelor, a jertfelnicilor și a amvoanelor, precum și a tot felul de lucrări în — — — — — branșa aceasta. — — — — —

RICHTER și ZEPENEU

pietrari

BISERICA-ALBĂ Szászky-ut 112.

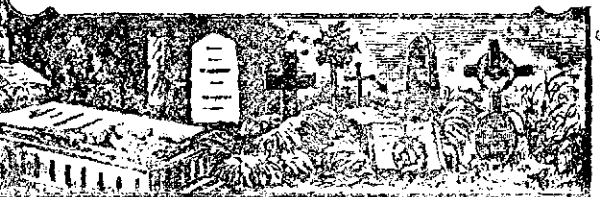
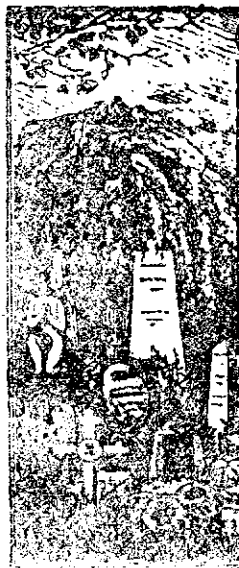
— VÁRSEJ — Ferencz József-tér 23

Recomandăm on. public din Vársej și jur cele mai moderne

monumente mormântale

de granit negru, vedian, sienit, labrador, marmoră albă de Ruschița, trachit pentru cripte și pentru tot felul de zidiri.

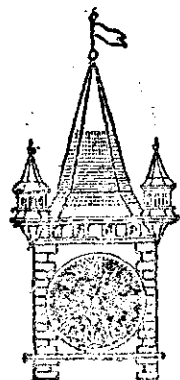
Liferăm din piatrărie proprie totfelul de lucrări de branșa piatrăriei. Depozit de pietri de hotare.

Fondată în 1885. Fondată în 1885.

Peterka Lajos

fabrică de ciasornice de turn, ang. cu contract de capit. Budapesta
Budapesta IV., str. Bástyá nr. 22.
— Frávália: V., strada Váczl nr. 57. —

Face pe lângă prețuri moderate și garanție de mai mulți ani **ciasornice de turn, școli, castele și cazarme**, primește deasemenea și repararea lor.

Fiind chemat mă duc ori unde în persoană, budget face gratuit și trimite porto-franco ori cui.

Sănătate! **Putere!**

Fac cunoscut onor. public, că în atelierul meu pregătesc renumitul

aparăt galvanic-electric.

Acest aparat se folosește cu succes la: reumă, slăbire corporală, boale de nervi și de stomac, neuralgie.

Prețul unui aparat complet laolaltă cu cingătoare electrică și modul de întrebuințare **55 cor.** Se garantează că este cel mai bun fabricat. Cu explicații și informațiuni servește

H. Süßmann

orologier și reparator de aparate electrice contra — slăbirei corporale. —
Sibiu (Nagyszeben) Reispérgasse Nr. 27.

Ferdinand Saller

stabiliment de mașini, motoare și automobile.
Sibiu, Franziskanergasse 6.

Se execută orice reparații de motoare cu benzină sau cu ulei. Garantez întrebuințarea minimală de material și prestație maximală. — Construiesc **motoare nouă de benzină de la 2 la 6 HP.** puterea cea mai ieftină pentru industrie și agricultură, stabile sau transportabile. — Toate reparațiile atingeătoare de ramura mașinelor mă execută în mod special și ieftin

Cele mai bune referențe.
Prețurile ieftine.
Serviciu solid.
Fac reparații de automobile și de biciclete.

Grosz Nagy Ferencz,

farmacia : : : : :
stet. : : Debreczen : : : : :
"Arany egyszerve"

Numai există reumă!

Cine voaște să scape de ori-ce soi de **reumă** și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din renumitul

Balzam Regesc

(Király Balzsam) al cărui efect vindecător e recunoscut de medici **1 sticlă mare 2.65 Cor.** cu îndrumare, **3 sticle mari 6.65 Cor.** cu îndrumare, porto-franco cu rambursă. Patentat, în nenumărate spitale de frunte se aplică ca cel mai bun medicament.

Medicament pentru vâpsirea părului.

Hajdusági Balzsam
Védjegy

în anori blond, brunet sau negru. Efect la moment O singură vopsire e de ajuns, ca părul să rămână o lună să albi culoarea ce o dorește. Nu înăsprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori și cu culoare 4 cor.

MUSTAȚA E FRUMOASA
dacă întrebuințezi

POMADA HAJDUSAG

este cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătită din materii nepericuloase. Efectul se vede foarte lute și cu siguranță. Scuti prin lege. Un borcan **50 fl.** Prin poștă se trimite numai **3 borcane ca 2.15 Cor.** Cu rambursă gratuit.

Babós Béla

fabricant de instrumente muzicale în
Sibiu, (Nagyszeben) Piața-mică 24.

Unicul fabricant în Sibiu. Cel mai ieftin și cel mai bun depozit de cumpărat pentru orice instrumente, precum: **violine, țiteri, clarinete, harmonice,** și tot felul de instrumente de suflat din alamă, etc.

Cele mai bune și mai ieftine corzi de violine. Mare depozit de **Gramofoane** în diferite mărimi, violon și **Scala-Record.** Mare asortiment de plăci pentru gramofoane cu prețuri ieftine. Comenzile se efectuează prin trimiterea banilor înainte sau prin rambursă. Reparaturile se execută artistic și cât se poate de prompt.

In atențiunea bicicliștilor!

Cea mai ieftină sursă de cumpărat:

Bicicletă engleză, ajustată complet, cu garanție de 2 ani Cor. 90.—
gumi din lăuntru „ 2.50
„ „ afară „ 4.50
1 păr. pedale engl. „ 4.—

Tot felul de părți pentru biciclete cu prețurile cele mai moderate. Mare magazin de gramofone și plăci.

KATZKY ANTAL, mehanic

— TIMIȘOARA - CETATE, Jenőherczeg - utca. —
Telefon pentru oraș și comitat. Nr. 692.

JOHANN BARTHEL

sculptor, auritor și fabricant de iconostase și altare

BRAȘOV — BRASSÓ, Kereszt-utca 1.

Fa e cu prețuri moderate:

iconostasuri, altare amvoane, jertfelnicuri

primește renovarea iconostaselor vechi, a altarelor, a jertfelnicilor și a amvoanelor, precum și tot felul de lucruri în branșa asta; cu concursul pictorilor renumiți pentru pictarea iconostaselor, precum și tot felul de aurituri.

Wurmlinger Mátyás,

lăcătar specialist pentru edificii.

Intreprindere pentru organizarea electricității și sfredelirea adâncă a fântanelor arteziane în
Lugoj, str. Weis nr. 6.

Intreprindem și executăm **tot felul de lucru și reparaturi** ce se țin de specialitatea organizării electrice și a altor afaceri ce aparțin branșei de lăcătar.

Sfredelirea fântanelor artezice pe lângă prețuri moderate.

Zénithul de gumă

deja după câteva zile s'a dovedit prin mil de scrisori de recunoștință dovedește că

specialitățile (preservative)

pentru dame și domni, inventate sub numele Zénith sunt cele mai de încredere, nu strică sănătatea, oceaie eră defectul celor de până acum.

Prețul: 1 duzină de Zénith pentru domni 8 cor., 1 bucată Zénith pentru dame 7 cor.

La comandă vă rugăm să fiți atenți la numele Zénith, căci numai stucul e veritabil, dacă e provănat cu marca Zénith. — Se trimite în străinătate și în țară pe lângă cea mai mare discreție, recom. și cu ramburs.

Agentura principală în Ungaria:

DEUTSCH IZIDOR

magazin de instrumente medicale și pentru îngrădire bolnavilor.

Szabadka, Kossuth-u.

Invenție nouă!

Invenție nouă!

Moară de oțel pentru întrebuițare în economie și acasă, macină excelent orzul, cucuruzul și grâul, se învârtă cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de 6 ani, 1 kilogram pe minut — pe lângă garanță.

Prețul 14 coroane.

Fac aparate pentru desfăcerea sămânței de lucernă și trifoiu de mână cu puterea ori cu mâna, de aplica în mașina de îmblănit ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe.

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânța trifoiului și atelier de reparaturi de mașini

ORADEA-MARE

(Nagyvárad) Vilanytelep mellett.

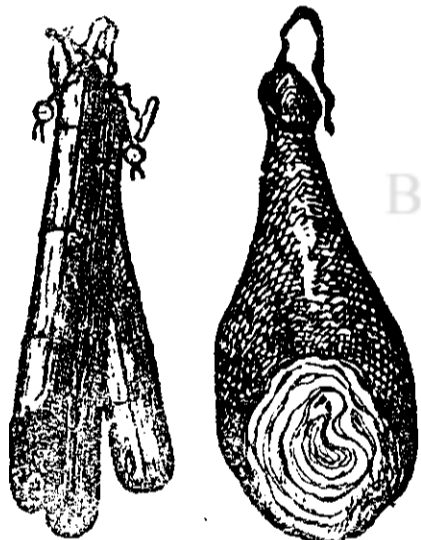
Telefon 149 și 227. — Telefon 149 și 227.

Frații Lászlóczki din Cluj

aduc la cunoștință că cârnățaria veche de 40 ani, au mărit-o și au provăzut-o cu instalație electrică. Recomandă specialitățile de prima calitate de

cârnaț din Cluj, slănină și articlii de cârnățarie,

precum: slănină fină (Kaiserfleisch), slănină cu aiu, cârnaț, carmanadă, șuncă, limbă; în sezonul de iarnă

cârtaș de Cluj și sângerete; specialități de cârtaș și cârnați, pastete, și rânză de porc umplută, slănină pentru muncitori în cantitate peste 25 kg.; în fine untură curată de porc topită în vase.

La comande mari și prețuri mari.

Expdiare cu poșta sau cu trenul. — Serviciu prompt și grabnic
Cu catalog de prețuri sau cu informațiuni servim bucuros. — Adresa:

FRAȚII LÁSZLÓCZKY fabrică de cârnățarie - Cluj - Kolozsvár.

Nou atelier de fotografiat în Cluj,

Kolozsvár, Mátyás Király-tér 25.

Lângă apothecca lui Hintz.

Am onoare a aduce la plăuta cunoștință on. public, că mi-am deschis nou atelier de fotografiat în piața Mátyás Király 26 și e aranjat după recerintele timpului modern, provăzut cu cele mai noi mașinării, stă la dispoziția on. public. — În atelier se pregătesc fotografii protalbin, lucii și matt, — chipuri de platin, aquarel, pigment și argint brom. — Recomand în deosebi specialele mele fotografii de copii, pentru cari la expoziția regiională am fost distins cu medalia de aur. — De altcum pregătesc și tablouri, grupe etc. în execuțiile cele mai noi și moderne.

Atelierul e deschis și în duminică și sărbători.

Cu deosebire stimă:

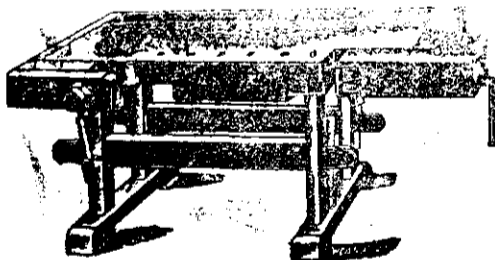
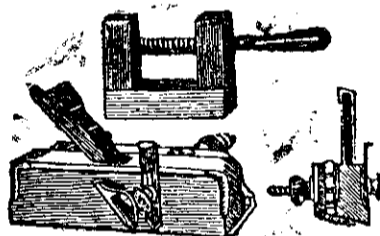
Csizhegyi Sándor, fotograf.

In atențiunea fabricelor de lemnărie

Recomand

instrumente

din cel mai bun material necesare pentru măsur, sculptor de lemn și dogar, cu prețuri mod. după desemn.

sare pentru măsur, sculptor de lemn și dogar, cu prețuri mod. după desemn.

Nagy Mihály

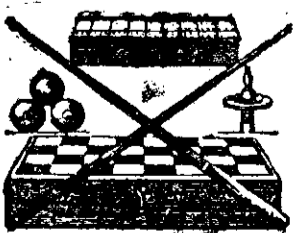
fabrică de instrumente Szabadka Therezia-tér.

Weisz Géza

fabrică de dacuri pt biliarde, cheiuri și bile pt biliarde. Budapesta VII, strada Akácza Nr. 61.

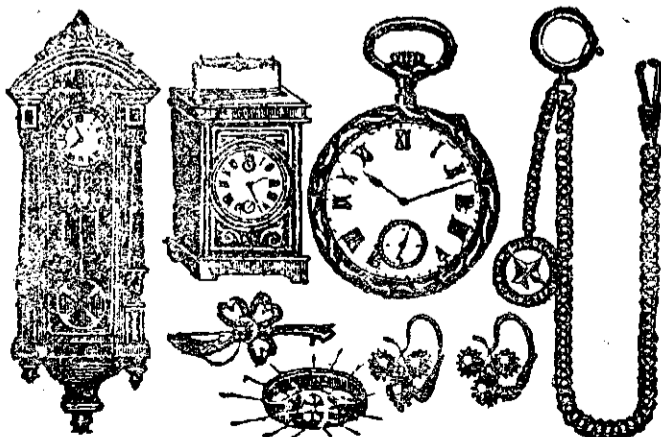
Pregătește tot felul de cheiuri și bile verit. de fildeș, ține în depozit cele mai bune cheiuri, bile veritabile de fildeș, șacuri, domino, bile „Lignum Sanctum” și pănuși de lemn de carpin.

Primește spre reparare cheiuri și bile de fildeș și ambră cu prețuri moderate pe lângă executare solidă și cu punctualitate.

IOSIF SCHULLER, optic și orologier

SIGHIȘOARA (Segesvár) Bayergasse 20.

Cea mai ieftină sursă de cumpărare a toffelului de orloage de buzunar și de părete și orloage deșteptătoare, precum și articlii optici.

Prăvălie de obiecte de aur și argint signate oficios.

Inele de logodnă după măsură.

Toate lucrările de branșa aceasta se execută cu specialitate, garanță și cu prețuri ieftine.

Alexa Tesits,
 proprietarul ospătăriei la
„Cerbul de aur“.
Arad, Bocskay-tér.

Aduce la cunoștința onorașilor săi mușterii, că cu odăi separate, cu ocaziunea târgului de țară ce se va ține în Arad, la 29 Octombrie n. nu poate servi; se capătă în a mâncări și beuturi foarte bune și gustoasă.

BENEDEK SÁNDOR orologier și giuvaergiu -
 Cluj—Kolozsvár, Wesseléni M.-ut nr. 13. (Lângă banca „Coroana“.)

Își recomandă asertiv giciale cu prețuri foarte Obiecte de salon de ar de China în mare asortiment; tacâmuri de masă din argint se pregătesc după prețul curent de zi. **Oroloage** veritabile „Omega“ pe lângă garanție de 10 ani. Serviciu prompt și sol d. Prețurile cele mai mai moderate. Acei cari vor su provocare la ziarul „Tribuna“ primesc **catalogul gratuit** și portofranco acasă. Comandele din provincie se efectuează prompt și conștientos.

ALBERT KLINGENSPOHR măiestru petrar în Mediaș (Medgyes). ● Filiala în Sibiu (N.-Szeben) 5.

Mare de-
 pozit de **monumente mormântale** din piatră : greasă, marmoră, granit șienit și labrador. În urma experiențe îndelungate și a cumpărării în mare atât a calității cât și a iestinatății acorurilor mă sflu în poziția de a satisface întru toate pretenziunile on. public. Invit on. public să cerceteze dep zitul meu framos asortat. Comandele se execută punctual.

Cu schițe și prospecte servesc gratuit. Primesc spre executare totfelul de lucrări de zidit aparținătoare la bransa mea pe lângă serviciu prompt și prețurile cele mai ieftine.

La NAGYENYED cine dorește a-și procura varietăți autentice de :
Pomi roditori arbori pentru ale, plante de ornaement, conifere, plante de împrejmuit, fructe cu boabe, puleți, etc
Vițe altoite (calitate superioară) viță europeană și americană cu și fără rădăcini (Catalog instructiv la cerere gratuit).

FISCHER & COMP
 Pomi și Vițe Altoite

„VICTORIA“ INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII
 SOCIETATE PE ACȚII **Fondată la anul 1887.**

Centrala în Arad, calea Archiducelui Iosif No. 2. (vis-à-vis de primărie) casa proprie.
Filiala în Chișineu (Kisjenő) casa proprie.

Capital societar 1.200,000.— Cor. || Depuneri spre fructificare . . . 8.500,000.— Cor.
 Fond de rezervă 1.100,000.— Cor. || Circulațiunea anuală . . . 200.000,000.— Cor.

Primește depuneri spre fructificare, despre cari eliberează libele.
 Pentru sumele depuse fără termen de abdicere și rămân la bancă pe timp mai scurt de 3 luni de zile, plătește deponenților 4% interese, — iar pentru depunerile elocate pe timp mai lung de 3 luni de zile, după mărimea sumei depuse: plătește deponenților 4 1/2% și 5% interese fără nici o detragere.

După toate depunerile contribuția (dacia) de interese o plătește institutul separat.
 Depuneri până la zece mii de coroane, după starea casei, să plătesc și fără de abdicere.
 Escontează cambii și acordează credite cambiale cu acoperire ipotecară.
 Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).
 Acordează împrumuturi ipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.